ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS
សាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា
VANDA UNIVERSITY

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
THE PROCEDURE OF COLLECTING WITHHOLDING TAX FOR GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ-ឆ្នាំ២០២៥
PHNOM PENH-2025

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

សាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា

VANDA UNIVERSITY

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

THE PROCEDURE OF COLLECTING WITHHOLDING TAX FOR GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION

គ្រូណែនាំ៖ យាង គឹមអៀង

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ-ឆ្នាំ២០២៥

PHNOM PENH-2025

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២២
ប្រធានបទ៖ នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី១

បេក្ខបណ្ឌិត មាស សំណាង

គ្រូណែនាំ

យ៉ាង គឹមអៀង

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៣

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី២

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ាក វុទ្ធី

ប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃនិងជាប្រធាន
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បណ្ឌិត សេង សំអឿន

អនុប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃ និងជានាយករង
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បេក្ខបណ្ឌិត ស្រេង ផល្លា

សាកលវិទ្យាធិការ

បណ្ឌិត ហេង វ៉ាន់ដា

សាកលវិទ្យាធិការរងអចិន្ត្រៃយ៍

បណ្ឌិត ហ៊ួ គុជគន្ធលីនណា

អារម្ភកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញ គណនេយ្យនៅសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា អស់រយៈពេល ៤ឆ្នាំសិក្សារួចមក ក្រុមយើងខ្ញុំបានទទួលនូវចំណេះដឹងជាច្រើន ពាក់ព័ន្ធនឹងមុខវិជ្ជាគណនេយ្យជាពិសេស ក្រុមយើងខ្ញុំយល់ច្បាស់ថាជំនាញគណនេយ្យគឺជាជំនាញមានសារៈសំខាន់មួយដែរសម្រាប់ទីផ្សារបច្ចុប្បន្ន ក្នុងនោះស្ថាប័នរដ្ឋក្តី ឯកជនក្តី អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្តីឬ អ្នកប្រកបមុខរបរអាជីវកម្មតូចធំក្តី សុទ្ធតែត្រូវអនុវត្ត កិច្ចការគណនេយ្យពន្ធដារដូចគ្នា។ ដោយឡែកដើម្បីឱ្យការសិក្សារបស់និស្សិតកាន់តែមានគុណភាពខ្ពស់ សាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា បានបញ្ចូលនូវមុខជំនាញសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារ គណនេយ្យ ហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារនិង គណនេយ្យពន្ធ តាមកម្មវិធីសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សាទី១ រហូតដល់ឆ្នាំសិក្សាទី៤។

គ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសារៈសំខាន់ក្នុងការត្រួសត្រាយផ្លូវនិស្សិតឱ្យយល់ច្បាស់ពីការអនុវត្ត ការងារវិស័យពន្ធដារពីការចាប់ផ្តើមរៀបចំផែនការ ការចាត់នីតិវិធី ការអនុវត្ត ការបញ្ចប់ និងត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃព្រមទាំងផ្តល់ជាអនុសាសន៍នៅក្នុងការងារវិស័យពន្ធដារ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រមូលពន្ធនៅក្នុងស្ថាប័នខ្លួន ក្នុងន័យឆ្លើយតបឱ្យបានល្អប្រសើរនឹងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញ។ ដោយក្រុមយើងខ្ញុំសង្កេតឃើញថាកិច្ចការងារមួយនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងស្របពេលនៃការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្របានមកដល់ ទើបក្រុមយើងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយស្តីពី **"នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ"** យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងក្នុងគោលបំណងឱ្យអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងអស់ឱ្យយល់កាន់តែស៊ីជម្រៅពីការរៀបចំសារណានិងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ ក្រុមយើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាការរៀបចំសារណានេះ នឹងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ ព្រមទាំងអ្នកស្រាវជ្រាវដ៏ទៃទៀតដែលមានបំណងសិក្សាស្វែងយល់ពីកិច្ចការនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមមេត្តាខន្តី អភ័យទោស ពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ រៀមច្បង និងអ្នកអានទាំងអស់ នូវរាល់កំហុសខុសឆ្គងដែលកើតមានដោយអចេតនា នៅក្នុងសារណានេះ ហើយក្រុមយើងខ្ញុំរីករាយនឹងទទួលយករាល់ការរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនា ដើម្បីឱ្យការរៀបចំលើកក្រោយទៀតមានភាពកាន់តែល្អប្រសើរ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

ម៉ាប់ ស្រីម៉ាច
ID: B22/1406

យា ស៊ីធាន
ID: B22/1935

ឆន់ សាមឿន
ID: B22/038

ជួន តាំងហ៊ុន
ID: B22/251

ចាន់ និមល
ID: B22/1304

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមយើងខ្ញុំជានិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២២ ជំនាញ គណនេយ្យ

សូមសំដែងនូវការគោរពដឹងគុណ និងថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ

ក្រុមគ្រួសារដែលបានជួយឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ ទាំងសម្ភារៈ ថវិកា និងស្មារតី ជំរុញលើកទឹកចិត្ត ដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ក្នុងនោះក្រុមយើងខ្ញុំ សូមសំដែងនូវការគោរព និងកតញ្ញូតាធម៌យ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុត ដល់អ្នកមានគុណ ដែលបានផ្តល់កំណើតដល់នាងខ្ញុំគ្រប់រូប និងសូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដល់បណ្ឌាសាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូទាំងអស់ ដែលបានបណ្តុះបណ្តាលក្រុមយើងខ្ញុំនាពេលកន្លងមក។

ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមសំដែងនូវការគោរពដឹងគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅដល់ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហេង វ៉ាន់ដា** នាយកនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ដែលបានផ្តល់ទីកន្លែងបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងផ្តល់បទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនដល់យើងខ្ញុំ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះអ្នកគ្រូ **ឃាង គឹមអៀង** ជាគ្រូណែនាំ ដោយបានជួយជ្រោមជ្រែងបង្ហាត់បង្ហាញសព្វបែបយ៉ាង ដើម្បីជួយដល់ក្រុមយើងខ្ញុំបញ្ចប់កិច្ចការសារណានេះជាស្ថាពរ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណដល់សាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូអ្នកគ្រូ និងបុគ្គលិកនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ទាំងអស់ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបង្ហាត់បង្ហាញ លើកទឹកចិត្ត អនុគ្រោះដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ រហូតធ្វើឱ្យការសិក្សាបានបញ្ចប់ និងទទួលបានជោគជ័យគួរជាទីមោទនៈ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះដែរ ក្រុមយើងខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធពរជ័យជូនដល់បុគ្គលទាំងអស់ខាងលើឱ្យជួបតែពុទ្ធពរបួនប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាង

ក្រុមនាងខ្ញុំ ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ជំនាន់ទី២២៖ សូមធានាអះអាងថា ខ្លឹមសារសារណាក្រោមប្រធានបទ "នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ" នេះគឺជាស្នាដៃរបស់ក្រុមនាងខ្ញុំ ដោយគ្មានការពាក់ព័ន្ធនឹងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកផ្សេងឡើយ។ ទិន្នន័យ និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ ដែលលើកឡើងនេះ ជាអត្ថបទស្រាវជ្រាវថ្មីសុទ្ធសាធ ដែលពុំធ្លាប់មានជនណាម្នាក់យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការស្រាវជ្រាវពីមុនឡើយ។

ថ្ងៃពុធ ៨កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំម្សាញ់ សប្តស័ក ព.ស.២៥៦៩

ថ្ងៃទី២៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥

ហត្ថលេខាតំណាងក្រុម

ម៉ាប់ ស្រីម៉ាច

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ

ពន្ធ មានលក្ខណៈបង្ខំដោយស្របច្បាប់ ហើយមិនសងឱ្យវិញផ្ទាល់ឡើយ ប៉ុន្តែនិងអាចសងឱ្យវិញជាលក្ខណៈរូបភាពប្រយោល ទៅតាមគោលដៅប្រទេសនីមួយៗ។ ពន្ធ គឺជាបន្ទុករបស់អ្នកជាប់ពន្ធចំពោះរដ្ឋ និងជាកាតកិច្ចរបស់គ្រប់សមាភាពដែលកំណត់ដោយច្បាប់។ ការបង់ពន្ធគឺជាកាតព្វកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋគ្រប់រូប ឬស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានាដែលត្រូវបង់ជូនរដ្ឋដើម្បីរួមចំណែកការពារ និងអភិវឌ្ឍន៍មាតុភូមិ។

ជាក់ស្តែង ពន្ធមានច្រើនប្រភេទ ក្នុងនោះពន្ធកាត់ ជាប្រភេទពន្ធមួយប្រភេទក្នុងចំណោមពន្ធផ្សេងៗ និងជាប្រភេទពន្ធផ្ទាល់ដែលរដ្ឋតម្រូវឱ្យបង់ជាប្រចាំខែ ពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់និវាសនជន និង អនិវាសនជន តាមរយៈអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនទៅលើការផ្គត់ផ្គង់មួយចំនួន។ រាល់ប្រតិបត្តិការទាំងឡាយណា មុននឹងធ្វើការទូទាត់ឱ្យទៅបុគ្គលនិវាសនជនជាសាច់ប្រាក់ ឬទូទាត់ជាវត្ថុ ត្រូវកាត់ទុកជាមុននូវប្រាក់ពន្ធ មិនថាប្រតិបត្តិការទូទាត់ចំណាយក្នុងស្រុក ឬក្រៅស្រុកនោះទេ ត្រូវធ្វើការកាត់ទុក និងត្រូវបង់ពន្ធតាមអត្រាដែលរដ្ឋបានកំណត់ ។

*និវាសជនមានដូចជា

-ការបំពេញសេវានានា និងសួយសារចំពោះទ្រព្យអរូបី ក្នុងធនធានរ៉ែ

-ការបង់ការប្រាក់ទៅឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធមិនមែនជាធនាគារ

-ការបង់ប្រាក់ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធ ដែលមានគណនីសន្សំមានកាលកំណត់

-ការបង់ប្រាក់ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធ ដែលមានគណនីសន្សំគ្មានកាលកំណត់

-ការបង់ថ្លៃឈ្នួលចលនទ្រព្យ និងអចលទ្រព្យ

*អនិវាសនជនមានដូចជា

ការទូទាត់ទាំងឡាយខាងក្រោមដែលធ្វើឡើងជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុឲ្យទៅអនិវាសនជនដោយអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជនដែលប្រកបអាជីវកម្មត្រូវជាប់ពន្ធកាត់ទុក ។

-ការទូទាត់ចំពោះសេវាគ្រប់គ្រង និងសេវាបច្ចេកទេសនានា

-ការប្រាក់

-សួយសារបានមកពីទ្រព្យសកម្មអរូបីដែលបានទូទាត់ទៅឲ្យអនិវាសនជន

-សួយសារបានមកពីភាគកម្មនៅក្នុងធនធានរ៉ែប្រេងកាត ឬឧស្ម័នធម្មជាតិ។ សួយសារនេះសំដៅដល់អត្ថប្រយោជន៍ជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុដែលទទួលបានទាក់ទិននឹងភាគកម្មទាំងនេះ ក្រៅពីប្រាក់ចំណេញបានមកពីអាជីវកម្មលើធនធានទាំងនេះនិងភាគលាភ

-ថ្លៃឈ្នួលទូទាត់ឲ្យទៅអនិវាសនជន

-ភាគលាភដែលបានបែងចែកដោយសហគ្រាសនិវាសជន

-បុព្វលាភធានារ៉ាប់រង ឬធានារ៉ាប់រងបន្ត ចំពោះហានិភ័យនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ការខកខានមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចកាត់ទុក ឬ មិនបានបង់ពន្ធកាត់ទុកឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងទាន់ពេលវេលាទេនោះ អ្នកជាប់ពន្ធ ឬ ភ្នាក់ងារកាត់ទុកនឹងត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រាក់ដែលមិនបានកាត់ទុកនោះព្រមទាំងត្រូវទទួលទោសទណ្ឌផ្សេងៗ ដូចមានបញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធផងដែរ ។

មាតិកា

ទំព័រ

អារម្ភកថា i
រចនាសម្ព័ន្ធ ii
សេចក្ដីថ្លែងអំណរគុណ iii
អំណះអំណាង iv
សេចក្ដីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ v
មាតិកា vi

ជំពូកទី១
សេចក្ដីផ្ដើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ១
១.២ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ២
១.តើអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមាននីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកយ៉ាងដូចម្ដេច?
២.តើការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកបានផ្ដល់ផលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះដល់អ្នកជាប់ពន្ធ?
១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ
១.៤ ទំហំដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ២
១.៤.១ ទំហំដែនកំណត់ ២
១.៤.២ វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ២
១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ ៣
១.៥.១ បកស្រាយតាមសំណួរទី១ .... ៣
១.៥.២ បកស្រាយតាមសំណួរទី២ .... ៣
១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ ៣
១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

ជំពូកទី២
នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ពន្ធដារ

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃពន្ធ ៥
២.១.១ និយមន័យរបស់ពន្ធ ៥
២.១.២ ប្រវត្តិនៃពន្ធ ៥
២.១.៣ ទ្រឹស្ដីនៃពន្ធ ៥
២.២ នីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ ៦

២.២.១ និយមន័យពន្ធកាត់ទុក.. ៦
២.២.២ ប្រវត្តិពន្ធកាត់ទុក.. ៦
២.២.៣ ទ្រឹស្តីនៃពន្ធកាត់ទុក ៧
២.៣ ផលប្រយោជន៍ក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក ៧
២.៣.១ និយមន័យការប្រមូលពន្ធ ៧
២.៣.២ ប្រវត្តិនៃការប្រមូលពន្ធ... ៨
២.៣.៣ ទ្រឹស្តីនៃការប្រមូលពន្ធ ៨

ជំពូកទី៣

នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ៩
៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ.. ៩
៣.១.២ ចក្ខុវិស័យ និងបេសកកម្ម ៩
៣.១.៣ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង តួនាទី និងភារកិច្ច របស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ១១
៣.២ នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ.. ១៣
៣.២.១ វិធាន និងនីតិវិធី. ១៣
៣.២.២ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការប្រមូលពន្ធ..១៦
៣.២.៣ នីតិវិធីក្នុងប្រមូលពន្ធ.. ១៧
៣.២.៤ មូលដ្ឋានគិតពន្ធ អត្រាពន្ធ និងការគណនាពន្ធ.. ២១
៣.២.៥ សិទ្ធអំណាចរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងការប្រមូលពន្ធ ២៣
៣.៣.៦ ការអនុវត្តពន្ធកាត់ទុកក្នុងករណីដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការជៀសវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា ២៤
៣.២.៧ កាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាស ការបង់ប្រាក់ពន្ធ និងទោសទណ្ឌ ២៥
៣.៣ ផលប្រយោជន៍នៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងផលប៉ះពាល់ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ.២៧
៣.៣.១ ផលប្រយោជន៍ក្នុងកាប្រមូលពន្ធកាត់ទុក ២៧
៣.៣.២ ការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកផ្តល់ផលប៉ះពាល់ដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ២៩
៣.៣.៣ វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក.. ៣០

ជំពូកទី៤

ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង...៣២
៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ ៣២

ជំពូកទី៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៣៤
៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍ ៣៥

ឯកសារយោង
ឧបសម្ព័ន

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

នៅពេលដែលសង្គមមនុស្ស ត្រូវបានបែងចែកជាវណ្ណៈ មានការតស៊ូវណ្ណៈ និងមានការកើតឡើងនៃរដ្ឋាភិបាលដើម្បីគ្រប់គ្រងរចនាសម្ព័ន្ធនៃប្រទេសមួយរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ពន្ធដារ ត្រូវបានគេអនុវត្តច្រើនបែបយ៉ាងហើយកាន់តែទូលំទូលាយ។ គ្រប់អង្គភាពអាជីវកម្ម ក្រុមហ៊ុន សហគ្រាស ផលិតកម្ម សិប្បកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម សេវាកម្ម ការប្រកបមុខរបរខ្នាតតូច ធំទាំងអស់ ដែលជាចំណុះឱ្យគ្រប់សមាសភាពសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវមានកាតព្វកិច្ច និងទំនួលខុសត្រូវ ចំពោះមុខច្បាប់រដ្ឋក្នុងការអនុវត្តឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងខ្ទង់ពន្ធទាំងឡាយ ដែលបានកំណត់ និងមានសិទ្ធិស្មើៗគ្នា ក្នុងការទទួលមកវិញនូវផលប្រយោជន៍ ពីរដ្ឋាភិបាលដែលប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងត្រូវបានរដ្ឋាភិបាលបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលមកវិញតាមរយៈគោលនយោបាយ ដែលមានបែកចែកក្នុងច្បាប់។ នៅក្នុងខឿនសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ដែលមានសមាសភាពសេដ្ឋកិច្ចច្រើនគោលនយោបាយពន្ធដារត្រូវយកមកប្រើប្រាស់ជាចាំបាច់ ជាទូទៅពន្ធត្រូវបានចាត់ទុកជា ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមួយយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិ។

ជាការពិតណាស់ ពន្ធដារ បានចូលរួមក្នុងការកែសម្រួលខឿនសេដ្ឋកិច្ចជាតិទាំងមូល ដែលបានគ្រប់គ្រងដោយផ្ទាល់ក្តី ឬដោយប្រយោលក្តី។ យ៉ាងណាមិញ វិស័យពន្ធដារមិនត្រឹមតែជាប្រភពចំណូលដ៏សំខាន់របស់ថវិការដ្ឋតែមួយមុខប៉ុណ្ណោះនោះទេប៉ុន្តែវិស័យពន្ធដារបានផ្សាភ្ជាប់ជាមួយបញ្ហាទាំងឡាយអំពីការបង្កើនល្បឿនអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច អំពីសមាសភាពក្នុងការបែងចែក និងស្ថេរភាពសង្គម។ ប្រសិនបើគោលនយោបាយពន្ធខុសឆ្គង អាចនាំឱ្យមានភាពអន់ថយដល់ខឿនសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ផ្ទុយទៅវិញបើគោលនយោបាយពន្ធត្រឹមត្រូវ នាំឱ្យមានភាពសម្បូររុងរឿង និងមានស្ថេរភាពយូរអង្វែងឱ្យប្រទេសជាតិ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ពន្ធដារក្នុងការបង្កើតប្រភពចំណូលថវិកាឱ្យរដ្ឋ ឆ្លងតាមរយៈក្រិតច្បាប់នានា ច្បាប់សារពើពន្ធ ច្បាប់គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ស្តីអំពីកម្រិតកំណត់អត្រាពន្ធដែលក្រុមហ៊ុន អាជីវកម្ម សេវាកម្ម និងប្រជាពលរដ្ឋដែលជាប់ពន្ធ ត្រូវបង់ពន្ធជូនរដ្ឋហើយប្រាក់នោះត្រូវបានបញ្ជូនចូលក្នុងថវិការដ្ឋតាមរូបភាពជាក់ស្តែងផ្សេងៗគ្នា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ពន្ធដារនៅប្រទេសកម្ពុជាមានច្រើនប្រភេទដូចជា ពន្ធប៉ាតង់ ពន្ធកាត់ទុក ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស និងមានប្រភេទពន្ធផ្សេងៗទៀត ដូច្នេះហើយដើម្បីឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាពក្នុងការកៀគរចំណូលពន្ធជូនរដ្ឋ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានកំណត់នូវ ប្រភេទពន្ធ កម្រិតពន្ធ អត្រាពន្ធ ការគណនាពន្ធ ការណែនាំអនុវត្ត ការកែសម្រួលផ្សេងៗ ការដាក់ចេញនូវវិធានការនិងមាននីតិវិធីផ្សេងៗគ្នាក្នុងការប្រមូលពន្ធទៅតាមប្រភេទពន្ធនីមួយៗ។

ដោយមើលឃើញពីសារៈសំខាន់ និងអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើននៃ វិស័យពន្ធដារ ចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិបែបនេះហើយ ទើបក្រុមយើងខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តលើកយកប្រភេទពន្ធកាត់ទុកមួយ មកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវឱ្យបានលម្អិតបន្ថែមទៀតអំពីនីតិវិធី ឬវិធីសាស្ត្រក្នុងការដកហូត ឬប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារ ក្នុងប្រធានបទមួយក្រោមចំណងជើងថា " ***នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ*** " ដើម្បីទុកជាឯកសារចំណេះដឹងមួយនៃពន្ធកាត់ទុក ជាផ្នែកមួយនៃវិស័យពន្ធដារដែលជាប្រភេទពន្ធមួយមានសារៈសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ជូនដល់អ្នកសិក្សា សិស្សនិស្សិតជំនាន់ៗក្រោយបានសិក្សាស្វែងយល់ទាំងអស់គ្នា។

១.២ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

ពន្ធ គឺជាប្រភពចំណូលរបស់ថវិការដ្ឋមួយយ៉ាងសំខាន់ ដែលបានរួមចំណែកធ្វើការដោះស្រាយបញ្ហាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចជាតិផ្សេងៗជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាល។ ការប្រមូលពន្ធ គឺធ្វើឡើងទៅតាមច្បាប់សារពើពន្ធ ដែលមានចែងទៅតាមប្រភេទពន្ធផ្សេងៗគ្នា។ បែបបទបង់ពន្ធ គឺការកំណត់ទទួលខុសត្រូវជាធរមាន និងបែបផែននៃការបង់ពន្ធចូលថវិការដ្ឋ របស់បុគ្គលជាប់ពន្ធ។ គឺជាបែបបទ ធ្វើលិខិតប្រកាសជូនទៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធតាមការកំណត់ នៃប្រភេទពន្ធនីមួយៗ និងជាវិធីសាស្ត្រប្រមូលប្រាក់ពន្ធ ដែលផ្សាភ្ជាប់ជាមួយក្របខណ្ឌនៃអំណាច ការទទួលខុសត្រូវនៃស្ថាប័នទាំងឡាយ ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយទើបមានសំណួរចោទសួរថាៈ

១. តើអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមាននីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកយ៉ាងដូចម្តេច?

២. តើការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកបានផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះដល់អ្នកជាប់ពន្ធ?

១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ដោយយើងសម្លឹងមើលឃើញពីអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើននៃពន្ធ សម្រាប់សង្គមជាតិយើង។ ដូច្នេះហើយ សេចក្តីស្រាវជ្រាវពីប្រភេទពន្ធកាត់ទុកនេះ យើងខ្ញុំមានគោលបំណងចង់ធ្វើការបង្ហាញឱ្យបានយល់ដឹងអំពីៈ

- យល់ដឹងពីសារៈសំខាន់នៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក
- យល់ដឹងអំពីមូលដ្ឋានគិតពន្ធ អត្រាពន្ធ ការគណនាពន្ធ និងការប្រកាសពន្ធកាត់ទុក
- ដើម្បីស្វែងយល់ពីគោលការណ៍ ច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិរបស់ពន្ធកាត់ទុក
- ស្វែងយល់ពីផលប្រយោជន៍ពីការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក
- ស្វែងយល់ផលប៉ះពាល់ពីការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ

១.៤ ទំហំដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៤.១ ទំហំដែនកំណត់

បើយើងនិយាយសំដៅទៅពាក្យពន្ធមួយម៉ាត់ គឺមានន័យធំទូលំទូលាយ និងមានច្រើនប្រភេទ ច្រើនសណ្ឋានណាស់។ ដូច្នេះហើយ ក្រុមយើងខ្ញុំបានជ្រើសរើសប្រភេទពន្ធមួយ ដើម្បីយកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវឱ្យកាន់តែច្បាស់លាស់ ស៊ីជម្រៅបន្ថែមទៀត។ ហើយប្រភេទពន្ធដែលពួកយើងនឹងលើកយកមកធ្វើការវិភាគវែកញែកសាច់រឿងឱ្យកាន់តែលម្អិតនោះ គឺជាប្រភេទពន្ធកាត់ទុក ដើម្បីឱ្យអ្នកអាន អ្នកសិក្សា បានស្គាល់កាន់តែច្បាស់ពីប្រភេទពន្ធនេះ។ ជាពិសេសនោះ ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ឬម្ចាស់អាជីវករ អាជីវកម្ម ខ្នាតតូច ធំទាំងអស់បានដឹងខ្លួនថាជាប់ពន្ធកាត់ទុកនៅពេលណា ជាប់អត្រាប៉ុន្មានភាគរយ និងចេះពីរបៀបបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ។ ដោយក្រុមយើងខ្ញុំបានផ្តោតសំខាន់ទៅលើ នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ដែលមានទីតាំងនៅទីក្រុងភ្នំពេញ យកមកធ្វើការបកស្រាយ។

១.៤.២ វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

ដោយការសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយនេះ តម្រូវឱ្យមានដែនកំណត់ និងវិសាលភាពច្បាស់លាស់ ដូច្នេះហើយ ក្រុមយើងខ្ញុំមិនអាចធ្វើការបកស្រាយបានគ្រប់ប្រភេទពន្ធយ៉ាងទូលំទូលាយនោះទេ។ សម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនេះដែរ គឺពួកយើងបានផ្តោតសំខាន់តែទៅលើ នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារ តែប៉ុណ្ណោះ ដែលបានដកស្រង់ពេញពីគេហទំព័ររបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ស្តីពីច្បាប់សារពើពន្ធ ឆ្នាំ២០២៣។

ដើម្បីជាចំណេះដឹងមួយផ្នែកជូនដល់ ប្រជាពលរដ្ឋ ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន អាជីវករ អាជីវកម្ម សហគ្រាស ផលិតកម្ម សិប្បកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម សេវាកម្ម អ្នកប្រកបមុខរបរខ្នាតតូច ធំទាំងអស់បានយល់ដឹងពីពន្ធកាត់ទុកមួយកម្រិតទៀត។

១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវបានប្រើវិធីសាស្ត្របែបគុណវិស័យ (Qualitative Methods) ដោយផ្តោតចម្បងទៅលើការវិភាគទិន្នន័យដែលបានមកពី សៀវភៅនៅវិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា ឆ្នាំ២០២៤ ស្តីពីច្បាប់ពន្ធដារនៅកម្ពុជា និងបានមកពីគេហទំព័រចំនួន៤គឺ គេហទំព័រ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ សៀវភៅណែនាំស្តីពី ច្បាប់សារពើពន្ធ គេហទំព័រ អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គេហទំព័រ RFI និង KhSearch ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ ដើម្បីយកមកវិភាគក្នុងគោលបំណងបញ្ជាក់ពីនីតិវិធីប្រមូលពន្ធ និងផលប្រយោជន៍ពន្ធកាត់ទុកសម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ។

១.៥.១ បកស្រាយសំណួរទី១

សម្រាប់សំណួរទី១៖ ត្រូវបានប្រមូលតាមគុណវិស័យបានមកពី ប្រភពគេហទំព័រចំនួន២គឺ គេហទំព័រ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ស្តីពីច្បាប់សារពើពន្ធនិងគេហទំព័រ អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន និងបានប្រមូលដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅពុម្ពនៅវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា ស្តីពីច្បាប់ពន្ធដារនៅកម្ពុជាដើម្បីយកមកដោះស្រាយទៅលើនីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក និងការវិភាគទិន្នន័យបន្ទាប់បន្សំ ធ្វើតាមការវិភាគរកប្រធានបទ (Thematic analysis) តាមរយៈការវិភាគរកប្រធានបទដើម្បីសំយោគឯកសារដែលបានមកពី គេហទំព័រទាំងពីរ និងសៀវភៅពុម្ពនៅសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដារ ក្នុងគោលបំណងបញ្ជាក់ពីការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

១.៥.២ បកស្រាយសំណួរទី២

- សម្រាប់សំណួរទី២៖ ត្រូវបានប្រមូលតាមគុណវិស័យបានមកពី ប្រភពគេហទំព័រចំនួន២គឺ គេហទំព័រ RFI និង KhSearch ដើម្បីយកមកបកស្រាយទៅលើអត្ថប្រយោជន៍របស់ពន្ធកាត់ ចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងការវិភាគទិន្នន័យបន្ទាប់បន្សំ ធ្វើការវិភាគរកប្រធានបទ (Thematic analysis) តាមរយៈការវិភាគរកប្រធានបទដើម្បីសំយោគឯកសារដែលបានមកពីប្រភពគេហទំព័រទាំងពីរក្នុងគោលបំណងបញ្ជាក់ពីផលប្រយោជន៍ក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ក្នុងសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទមួយនេះ គឺមានសារៈសំខាន់ជាច្រើនរួមមាន៖

- ចង់ស្វែងយល់អំពីនីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
- ចង់យល់ដឹងពីផលប្រយោជន៍នៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកបានផ្តល់ ក្នុងការលើកស្ទួយសេដ្ឋកិច្ចជាតិ
- យល់ដឹងពីប្រភេទអាជីវកម្មដែលត្រូវជាប់ពន្ធកាត់ទុក
- ស្វែងយល់ពីវិធីសាស្ត្រក្នុងការប្រមូលពន្ធឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាព
- យល់ដឹងអំពីរបៀបនៃការបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ

១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយនេះ ត្រូវបានបែងចែកជា៥ជំពូកមានដូចខាងក្រោម៖

ជំពូកទី១ សេចក្តីផ្តើម៖ ជំពូកនេះបានបង្ហាញអំពី លំនាំបញ្ហា ចំណោទបញ្ហា គោលបំណង នៃការស្រាវជ្រាវ ទំហំនិងដែនកំណត់ព្រមទាំងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី២ រំលឹកទ្រឹស្តី៖ ជំពូកនេះបានលើកឡើងនូវនិយមន័យនិងទ្រឹស្តីដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងពន្ធដារ និងពន្ធកាត់ទុក។

ជំពូកទី៣ លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ៖ ជំពូកនេះបានលើកឡើងអំពី ប្រវត្តិកកើតរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន ពន្ធដារ ពន្ធកាត់ទុក ច្បាប់និងបទបញ្ញត្តិ ការគណនានិងប្រកាសពន្ធកាត់ទុក ក៏ដូចជាការបកស្រាយលម្អិតអំពី នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិផងដែរ។

ជំពូកទី៤ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយ៖ ជំពូកនេះនឹងធ្វើការវិភាគលើ ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយនៃនីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

ជំពូកទី៥ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍៖ នៅក្នុងជំពូកនេះបានធ្វើការសន្និដ្ឋានដោយសង្ខេបទៅលើគ្រប់ចំណុចដែលបានវិភាគបកស្រាយ និងការផ្តល់ជាមតិយោបល់ទៅលើចំណុចខ្វះខាតដើម្បីកែលម្អ។

ជំពូកទី២
ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ពន្ធដារ

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃពន្ធ

២.១.១ និយមន័យរបស់ពន្ធ

ពន្ធ សំដៅដល់ពន្ធ និងអាករទាំងឡាយ។ ពាក្យថា "ពន្ធ" គឺសំដៅដល់ការ កំណត់បន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុជាកំហិតដោយរដ្ឋាភិបាលចំពោះ អ្នកជាប់ពន្ធ (រូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល) សម្រាប់ទ្រទ្រង់ការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាល និងចំណាយលើវិស័យសាធារណៈ ជាច្រើនប្រភេទទៀត[1]។

ពន្ធ (Taxation) គឺជាកាតព្វកិច្ចបង់ជាប្រាក់ ឬវត្ថុរបស់អ្នកជាប់ពន្ធទៅរដ្ឋាភិបាលហើយអ្នកជាប់ពន្ធទាំងនោះទទួលតម្លៃតបស្នងពីរដ្ឋាភិបាលវិញតាមរយៈទំនិញ និងសេវាសាធារណៈ។

ពន្ធ គឺជាបន្ទុករបស់ប្រជាពលរដ្ឋបង់ចូលថវិកាជាតិ។ ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានកាតព្វកិច្ចបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ។

ពន្ធ ជាឧបករណ៍របស់រដ្ឋាភិបាលដែលបានបង្កើតឡើង ដើម្បីកៀរគរចំណូលចូលថវិការជាតិសម្រាប់ចំណាយសាធារណៈ។

ពន្ធ គឺសំដៅទៅលើអាករ (ទាំងពន្ធប្រយោល និងពន្ធផ្ទាល់)។

ពន្ធ គឺជាការបង់វិភាគទាននូវកាតព្វកិច្ច របស់សមាសភាពសេដ្ឋកិច្ច ដែលរួមទាំងរូបវន្តបុគ្គល និងនិតិបុគ្គលជូនរដ្ឋាភិបាលដែលមានច្បាប់កំណត់[2]។

២.១.២ ប្រវត្តិនៃពន្ធ

ពន្ធ ត្រូវបានរកឃើញដោយប្រទេសអេស៊្សីប។ នាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវបានបង្កើតឡើងនូវឆ្នាំ១៩៥៣ បន្ទាប់មកប្រព័ន្ធពន្ធដារត្រូវបានលុបបំបាត់ចោលក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ដោយសារសង្គ្រាម (ខ្មែរក្រហម និងរបបប៉ុលពត)។ បន្ទាប់មកប្រព័ន្ធពន្ធដារ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដំណាក់កាលដំបូងនៅឆ្នាំ ១៩៨០ ដែលបានអនុវត្តនៅរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តចំនួន១០ផ្សេងទៀត។ លើសពីនេះទៅទៀតអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានបង្កើតពន្ធមួយចំនួនផ្សេងទៀត ដើម្បីអនុវត្តនិងមានការបែងចែកច្បាប់ព្រមទាំងមាត្រាយ៉ាងច្បាស់លាស់ផ្អែកលើមាត្រាទី៤ នៃច្បាប់សារពើពន្ធបានបង្កើតនៅរបបកំណត់ដោយពន្ធដារ៣ប្រភេទគឺ៖ របបពិត របបម៉ៅការ និងរបបបំព្រួញដែលបានចែងជាច់ដោយឡែក។ ពន្ធត្រូវបានយកទៅលើ ដីធ្លី ផ្ទះ អចលនទ្រព្យ និងទ្រព្យសម្បត្តិហិរញ្ញវត្ថុជាដើម។ យើងត្រូវមានវិធាន និងនិតិវិធីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធស្ថិតនៅក្នុងតែរបបមួយ ស្របពេលដែលបច្ចុប្បន្ននេះ ប្រទេសកម្ពុជាយើងបានប្រកាន់តែរបបពិត (ស្វ័យប្រកាស) តែមួយប៉ុណ្ណោះ[3]។

២.១.២ ទ្រឹស្តីនៃពន្ធ

លក្ខណៈសត្យានុម័តៈ ក្រៅពីប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋ ពន្ធគឺជាឧបករណ៍ដែលមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការណែនាំ ផលិតកម្ម អាជីវកម្ម សេវាកម្ម។ បំណែកចែកការប្រើប្រាស់ រួមចំណែកឡើងវិញនូវបញ្ហាការផលិតកម្ម បញ្ហាការសមាមាត្រចំណូលកាន់តែសមស្រប។

---

[1] សន្ធានុក្រមពន្ធដារ (ឆ្នាំ២០២២). *ពន្ធ*. នៅទំព័រទី១៣២

[2] Ngov Socheattey. និយមន័យពន្ធ (១៥ សីហា ២០២២) https://www.youtube.com/watch?v=svJcBEBDmR0

[3] រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ឯក ពិសី, បូ ស្រីដែន, ថន សុគន្ធពេជ្រកន្និកា, ស្រស់ ធីតាវណ្ណ, ចេង លាប. (២០២២). ប្រធានបទ៖ *ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌទួលគោក.* សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី១៩ ជំនាញគណនេយ្យ នៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ ដា. ទំព័រទី៥. ភ្នំពេញ។

លក្ខណៈអត្ថនោម័តៈ ពន្ធ អនុវត្តការទប់ស្កាត់ សម្របសម្រួលចំណូលរវាងបណ្តាស្រទាប់ប្រជាជន ចូលរួមក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ គ្រប់គ្រងបញ្ជីហិរញ្ញវត្ថុ ថវិការដ្ឋ ធ្វើឱ្យមានភាពស្ថេរភាពថ្លៃ និងចរាចរណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ[4]។

តាមទស្សនៈរបស់លោក Charles.M.Allan ពន្ធ គឺជាលំហូរនៃទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនទៅកាន់រដ្ឋ លើកលែងតែជាប្រាក់កម្ចីនិងការលក់សេវាកម្មសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។

ចំពោះទស្សនៈរបស់លោក E.R.A.Seligman ពន្ធ គឺជាអ្វីៗដែលរដ្ឋធ្វើការកំណត់ប្រមូលមកពីរាស្ត្រ ដើម្បីនាំមកប្រើប្រាស់ជាប្រយោជន៍ដល់សង្គមជាតិ ដោយមិនចំពោះបុគ្គលណាមួយឡើយរួមទាំងអ្នកជាប់ផងដែរ[5]។

២.២ នីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក

២.២.១ និយមន័យពន្ធកាត់ទុក

ពន្ធកាត់ទុក (Withholding Tax) គឺជាពន្ធដែលក្រុមហ៊ុនឬអង្គភាពផ្សេងៗ យកតាមរយៈអតិថិជនឬបុគ្គលពន្ធទាំងមូល និងការប្រើប្រាស់ការកាត់ទុកនោះ ដើម្បីបង់ឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលមុនពេលបង់ប្រាក់ ឬការប្រគល់ប្រាក់ជូនឱ្យអ្នកទទួល។ ជាធម្មតាពន្ធកាត់ទុកគឺនិងប៉ះពាល់ដល់ប្រាក់ចំណូលពីរ ការប្រាក់បង់ប្រាក់ពីប្រាក់ចំណេញ សម្រាប់ករណីពាណិជ្ជកម្ម ឬ ជាប្រាក់ចំណូលឱ្យអ្នកធ្វើការងារ (ការកាត់ទុកពីប្រាក់ឈ្នួល)។

ពន្ធកាត់ទុក គឺពន្ធដែលត្រូវបានកាត់ទុកដោយអ្នកជាប់ពន្ធនិងនិវាសនជន លើការទូទាត់មួយចំនួនដែលធ្វើឡើងជាសាច់ប្រាក់ឬ ជាវត្ថុឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន និងអនិវាសនជន[6]។

ពន្ធកាត់ទុក (Withholding Tax) គឺជាពន្ធដែលត្រូវបានកាត់ទុកដោយអ្នកជាប់ពន្ធ ដែលមានទីស្នាក់ការក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ពីការទូទាត់គ្រប់រូបភាព ដែលត្រូវបានដកចេញពីតម្លៃសរុបដែលត្រូវបង់ ហើយត្រូវប្រមូលប្រាក់ពន្ធនោះទៅបង់ឱ្យអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

ពន្ធកាត់ទុក គឺជាពន្ធមួយប្រភេទដែល ត្រូវបានអនុវត្តលើចំណូលឬការទូទាត់ថ្លៃសេវាកម្មផ្សេងៗ ទៅបុគ្គលឬសហគ្រាស ឬអង្គការណា ដែលមានសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ប្រកបរបររកស៊ីឬផ្តល់សេវាកម្ម ប៉ុន្តែមិនបានចុះបញ្ជីពន្ធដារ ហើយគាត់ទទួលបានការទូទាត់ជា សាច់ប្រាក់ឬជាវត្ថុជាក់លាក់ណាមួយ។

ពន្ធកាត់ទុក ជាពន្ធដែលអាជីវកម្មត្រូវកាត់ចេញពីវិក្កយបត្រទូទាត់មួយចំនួន នៅពេលខ្លួនទទួលសេវាកម្មពីបុគ្គល ឬអាជីវកម្មណាមួយដែលមិនបានចុះឈ្មោះសម្រាប់បង់ពន្ធ។ ពន្ធនេះកាត់បន្ថយចំនួនទឹកប្រាក់លើវិក្កយបត្ររបស់អ្នកទទួល។

២.២.២ ប្រវត្តិពន្ធកាត់ទុក

នាយកដ្ឋានពន្ធដារ ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៥៣ ប៉ុន្តែមិនបានប៉ុន្មាន ប្រព័ន្ធពន្ធដារត្រូវបានលុបបំបាត់ចោលទាំងស្រុងក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១៩៧៥-១៩៧៩ ដោយសារសង្គ្រាម (ខ្មែរក្រហមនិងរបបប៉ុលពត) ។ ដោយយោងទៅលើច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់ជាលើកដំបូង នៅក្នុងខែវិច្ឆកា ឆ្នាំ១៩៨២ និងបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៣។ ច្បាប់ទាំង៣នោះមានដូចជា ពន្ធលើធុរៈកិច្ច ពន្ធលើអាហារណ៍ និងពន្ធលើផលិតផលកសិកម្ម។ នៅក្នុងច្បាប់បានចែងថា គ្រប់សហគ្រាសឯកជន ដែលបាន

[4] វ៉ែន ឈុនហួត. Weebly. *សញ្ញាណទូទៅនៃពន្ធដារ.* Retrieved July, 31 2025 from https://chandaracitc.weebly.com/uploads/1/3/0/1/13016555/taxation.pdf

[5] Linked ln. Sarith Khem. (2018, January 31). *និយមន័យពន្ធដារ.* Retrieved July, 31 2025 from https://url-shortener.me/4SPA

[6] គ.ជ.អ.ប. អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ (២០១៣). *តើពន្ធកាត់ទុកគឺជាអ្វី?* Retrieved July, 31 2025 from https://www.tax.gov.kh/km/faq#

ធ្វើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់ត្រូវមាន កាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ពន្ធ ក្នុងខណៈពេលដែលកំណត់លើសារពើពន្ធនៃប្រភពចំណូល ដែលបានមកពីការនាំចូលទំនិញនិងផលិតផលកសិកម្ម ហើយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការកំណត់ពន្ធនិងការប្រមូលពន្ធ។ ហើយពន្ធកាត់ទុកមានប្រវត្តិចាប់ផ្តើមដំបូងគឺ ចេញពីព្រះរាជក្រមលេខ នស.រកម.០២៩៧/ថ្ងៃទី២៤/២/១៩៩៧ ដោយសារតែផ្តត់ផ្តង់ក្រោមរូបភាពរូបវន្តបុគ្គល (ឯកបុគ្គល ក្រុមអាជីវកម្ម ឬសហគ្រាសឯកបុគ្គល) បានទទួលប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា និងប្រាក់ចំណូលក្រៅកម្ពុជា មិនបានទៅប្រកាសបង់ពន្ធឱ្យបានត្រឹមត្រូវជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធទេ ពិសេសទាក់ទងនឹងប្រាក់ចំណូលដូចមានចែងក្នុងមាត្រាទី២៥ ហេតុនេះទើបរដ្ឋបង្កើតច្បាប់ពន្ធកាត់ទុកឡើង[7]។

២.២.៣ ទ្រឹស្តីនៃពន្ធកាត់ទុក

សរុបមក ពន្ធកាត់ទុក ជាប្រភេទពន្ធផ្ទាល់ ដែលរដ្ឋតម្រូវឱ្យបុគ្គលដែលជាប់ពន្ធត្រូវបង់ជាប្រចាំខែ ចំពោះការគិតពន្ធនេះត្រូវគណនាដោយផ្អែកទៅតាមប្រាក់ជាប់ពន្ធជាក់ស្តែង និង យោងទៅតាមអត្រាជាប់ពន្ធ ដែលមានកំណត់ជាក់ស្តែងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ហើយប្រាក់ដែលបានប្រមូលមក គឺរដ្ឋបានចាត់ចែងដូចជាបើកប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការ សាងសង់សាលារៀន មន្ទីពេទ្យ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត[8]។

២.៣ អត្ថប្រយោជន៍ក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក

២.៣.១ និយមន័យការប្រមូលពន្ធ

ការប្រមូលពន្ធ គឺជាការកៀគរចំណូលពន្ធ ឬការដកហូតប្រាក់ពន្ធពីប្រជាពលរដ្ឋ ឬបណ្តាអ្នកជាប់ពន្ធទាំងអស់ ដើម្បីយកទៅបង់ជូនអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ឬតាមសាខាពន្ធ ឬជាការប្រមូលប្រាក់ពន្ធទាំងនោះបញ្ជូនចូលទៅក្នុងថវិការបស់រដ្ឋ ដើម្បីឱ្យរដ្ឋាភិបាលមានលទ្ធភាពក្នុងការចាត់ចែងលើចំណាយផ្សេងៗដែលសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិទាំងមូល។

ពន្ធកាត់ទុកត្រូវបានប្រមូល ដើម្បីយកទៅបង់ឱ្យអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ ហើយអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនក៏អាចដកហូតពន្ធកាត់ទុកពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់និវាសនជននិងអនិវាសនជនបានដែល។

ការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក គឺត្រូវបានប្រមូលពីអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន និងអនិវាសនជនទៅលើការទូទាត់ប្រាក់ចំណាយមួយចំនួនដែលធ្វើឡើងជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន (ជនជាតិខ្មែរ) និងអនិវាសនជន (ជនជាតិបរទេសដែលបានមករស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា) ដែលបានប្រកបអាជីវកម្មទាំងអស់។

ការប្រមូលពន្ធ គឺជាប្រមូលប្រាក់ពីប្រជាជន ឬអាជីវកម្មដោយរដ្ឋ ដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រង និងផ្តល់សេវាសាធារណៈដល់ប្រជាជន។ ពន្ធដែលប្រមូលបានត្រូវសម្រាប់ការវិនិយោគក្នុងវិស័យផ្សេងៗដូចជា សុខាភិបាល ការបណ្តុះបណ្តាល ដំណើរផ្លូវចរាចរណ៍ និងសេវាសាធារណៈផ្សេងៗ។

---

[7] រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ខាចាន់ វិច្ឆិកា, ធា ស៊ាវឈិញ, សួន ម៉ៅស្រីម៉ាច, ឈាង ឆៃយ៉ា. (២០២៣). ប្រធានបទ៖ *ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌទួលគោក*. សាណារបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២០ ជំនាញគណនេយ្យ នៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. ទំព័រទី៩. ភ្នំពេញ។

[8] FRESH NEWS. រៀបរៀងដោយ៖ លោកស្រីមេធាវី យ៉េ នីតា និង លោក ថន ផានិត ជាជំនួយការមេធាវី និងជាសមាជិកក្រុមការងារ (១៤ មករា ២០២៤). *ផ្អែកយល់ដឹងពីពន្ធកាត់ទុក*. Retrieved from https://m.freshnewsasia.com/freshnewsplus/325035-2024-01-14-10-07-25.html

ការប្រមូលពន្ធ គឺជាការប្រមូលប្រាក់ចំណូលសម្រាប់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់គម្រោងសង្គម ពន្ធត្រូវបានប្រមូលពីបុគ្គល និងសាជីវកម្មតាមរយៈពន្ធផ្ទាល់ និងពន្ធប្រយោល[9]។

២.៣.២ ប្រវត្តិនៃការប្រមូលពន្ធ

ពន្ធដារ មានប្រវត្តិសាស្ត្រទៅនឹងដំណើរការវិវត្តន៍របស់សង្គម ចិត្តសាស្ត្រមនុស្ស សេដ្ឋកិច្ច និងតួនាទីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ពន្ធដារនៅកម្ពុជា កកើតឡើងតាំងពីមហានគរមកម្ល៉េះ ប៉ុន្តែក្នុងសម័យនោះ ពន្ធមិនត្រូវបានគេហៅថាពន្ធដារនោះទេ។ កាលរាជានិយមខ្មែរសម័យអង្គរដែលកំណត់លើទៅលើ ប្រទេសឡាវ សៀម(ថៃ) ភូមា និងសូម៉ាត្រាខាងកើត នូវជង្វាយមួយឆ្នាំសម្រាប់ការជ្រោកកោនក្រោមម្លប់ដ៏ត្រជាក់ និងសុខសាន្តរបស់ពួកគេពីការឈ្លានពាននៃប្រទេសដទៃទៀតដោយមានការការពារពី មហានគរយ៉ាងរឹងមាំ ជង្វាយទាំងនោះហើយដែលបច្ចុប្បន្នយើងហៅថាពន្ធ។ ក្រោយមកក្នុងកំឡុងឆ្នាំ ១៩២៥ ប្រទេសកម្ពុជាយើងក៏ដូចជាប្រទេសដទៃទៀតក្នុងឥណ្ឌូចិនស្ថិតក្រោមអាណានិគមន៍បារាំង ហើយវិបត្តិនៃការប្រមូលពន្ធបានកើតឡើងនៅប្រទេសកម្ពុជាយើង។ ក្រោយទទួលឯករាជ្យពីបារាំងឆ្នាំ ១៩៥៣ ប្រទេសកម្ពុជាបានរៀបចំបង្កើតនាយកដ្ឋានពន្ធគយរដ្ឋាករ និងពន្ធដារ ដំបូងបំផុតនៅក្នុងប្រទេសដោយសារតម្រូវការកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ចន្លោះឆ្នាំ ១៩៧៥-១៧៩ ប្រព័ន្ធពន្ធដារ ការប្រមូលពន្ធត្រូវបានលុបបំបាត់(ភាពទុំមុនស្រគាលនៃអ្នកនយោបាយខ្មែរបានធ្វើឱ្យប្រជារាស្ត្រ និងប្រទេសធ្លាក់ក្នុងសង្គ្រាម)។ ក្រោយថ្ងៃរំដោះ ៧ មករា ១៩៧៩ អ្វីៗគ្រប់យ៉ាងនៅកម្ពុជា គឺចាប់ផ្តើមពីបាតដៃទទេ ហើយក៏មានវិវត្តន៍ ការផ្លាស់ប្តូរឈ្មោះនាយកដ្ឋានជាច្រើនដំណាក់កាល រហូតដល់ឆ្នាំ ១៩៩៤ របបប្រមូលពន្ធត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តតរៀងមក[10]។

២.៣.៣ ទ្រឹស្តីនៃការប្រមូលពន្ធ

ការប្រមូលពន្ធ មានលក្ខណៈបង្ខំដោយស្របច្បាប់ និងជាការប្រមូលដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល ដែលប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប ឬអ្នកជាប់ពន្ធគ្រប់ប្រភេទត្រូវមានកាតព្វកិច្ច និងទំនួលខុសត្រូវលើបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ ទៅតាមប្រភេទពន្ធដែលខ្លួនជាប់ ដោយមិនអាចប្រកែកតវ៉ាបានឡើយ។

[9] រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ខាចាន់ វិច្ឆិកា, ធា ស៊ាវឈិញ, សួន ម៉ៅស្រីម៉ាច, ឈាង ឆៃយ៉ា. (២០២៣). ប្រធានបទ៖ *ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌទួលគោក*. សាណារបញ្ចាប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២០ ជំនាញគណនេយ្យ នៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. ទំព័រទី៩. ភ្នំពេញ។

[10] រៀបរៀងដោយសាស្ត្រាចារ្យ សៅ សុភាព. សាកលវិទ្យាល័យ អាស៊ី អឺរ៉ុប (៩ មិថុនា ២០២១) *សញ្ញាណទូទៅនៃពន្ធ*. ភ្នំពេញ។

ជំពូកទី៣

ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

រូបភាពទី១៖ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

- ១៩៥៣ : នាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវបានបង្កើតឡើង
- ១៩៧៥-១៩៧៩ : ប្រព័ន្ធពន្ធដារត្រូវបានលុបបំបាត់
- ១៩៩៣-២០០៨ : នាយកដ្ឋានពន្ធដារ (អង្គភាពពន្ធដារ) ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
- ២០០៨ : ដំឡើងទៅជាអគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

៣.១.២ ចក្ខុវិស័យ និងបេសកកម្ម

ក. ចក្ខុវិស័យ

អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារនិងរដ្ឋករកម្ពុជា មានចក្ខុវិស័យក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចខ្លួនឱ្យក្លាយជារដ្ឋបាលគយទំនើបឈានមុខក្នុងការផ្តល់សេវា ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម ចូលរួមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងរួមចំណែក ការពារសង្គមប្រកបដោយចីរភាព និងប្រសិទ្ធភាព។

ខ. បេសកកម្ម

អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ មានបេសកកម្មធ្វើឱ្យសម្រេចការអនុវត្តច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារតាមការៈ

- សម្រួលពាណិជ្ជកម្មនិងរួមចំណែកបង្កឱ្យមានបរិយាកាសធុរៈកិច្ចល្អប្រសើរ
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រមូលចំណូលពន្ធអាករប្រកបដោយសមធម៌ តម្លាភាព
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបង្ការ និងបង្ក្រាបអំពើរត់គេចពន្ធ
- ចូលរួមចំណែកការពារសង្គម បរិស្ថាន និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា
- ផ្តល់សេវាដល់អ្នកជាប់ពន្ធរួមមាន ការផ្តល់ព័ត៌មាន អប់រំ ពន្យល់ណែនាំ ដើម្បីឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ តាមច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិ នានាស្តីពីពន្ធដារ
- អនុវត្តកម្មវិធីចាប់បង្ខំ ដោយការធ្វើសវនកម្ម ការអនុវត្តវិធានការទាមទារ និងអនុវត្តទោសទណ្ឌតាមការកំណត់ នៃបទបញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនបានប្រតិបត្តិតាមត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារ
- អនុវត្តគោលការណ៍យុត្តិធម៌ ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារ ដើម្បីបង្កើនការជឿទុកចិត្ត ចំពោះរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ
- អនុវត្តកម្មវិធីចាប់បង្ខំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព មានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងស្មើភាពគ្នា ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ ដែលមិនគោរពច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិស្តីពីសារពើពន្ធ
- ប្រមូលចំណូលពន្ធ តាមការអនុវត្តន៍ត្រឹមត្រូវនូវច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារ និងការបង់គ្រប់គ្រាន់ចូលថវិកាជាតិ
- បង្កើនសមត្ថភាពចំណេះដឹងដល់មន្ត្រីពន្ធដារជាប្រចាំដើម្បីបំពេញការងារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព
- បន្ថយការចំណាយរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ក្នុងការរៀបចំកម្មវិធី និងកិច្ចដំណើរការរបស់ខ្លួនធ្វើឱ្យមានភាពសាមញ្ញចំពោះតម្រូវការផ្សេងៗ និងបន្ថយការចំណាយរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងតាមរយៈគោលនយោបាយ កិច្ចដំណើរការការងារ ប្រព័ន្ធការងារដែលមានភាពច្បាស់លាស់ ទំនើប និងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះការងាររបស់ខ្លួន។

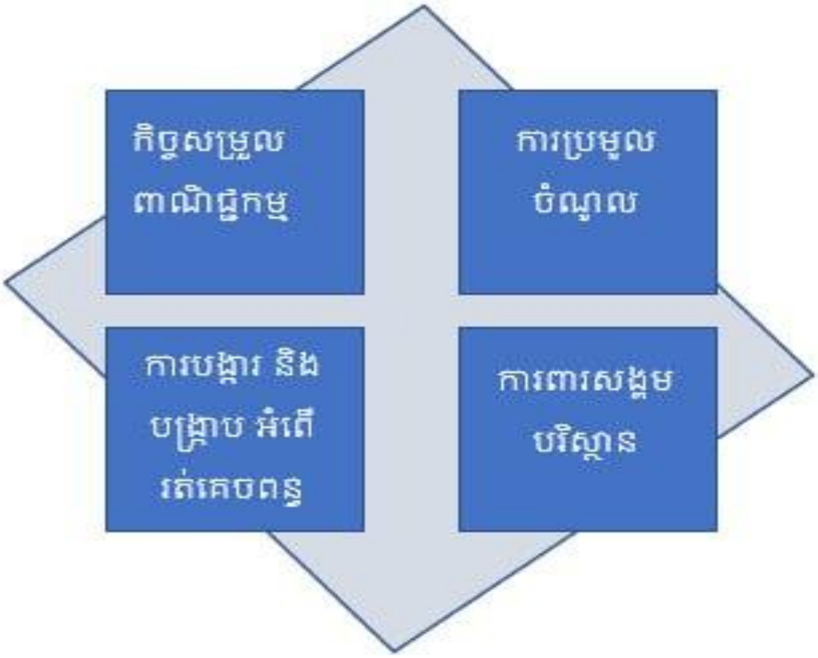

៣.១.៣ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង តួនាទីនិងភារកិច្ច របស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

ក. រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង

អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារ មានរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងតាមចំណាត់ថ្នាក់ដូចខាងក្រោម៖

- **ឯកឧត្តម គង់ វិបុល:** រដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជាប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
- **ឯកឧត្តម អ៊ុំ សីហា:** អគ្គនាយករង
- **ឯកឧត្តម ជា ដារ៉ុជ:** អគ្គនាយករង
- **ឯកឧត្តម មិញ បានកុសល:** អគ្គនាយករង
- **ឯកឧត្តម កែន សម្បត្តិ:** អគ្គនាយករង
- **ឯកឧត្តម ហេង សុខណាង:** អគ្គនាយករង
- **ឯកឧត្តម រ័ត្នមុនី:** អគ្គនាយករង
- **ឯកឧត្តម លឹម ហ៊ុយជីវ:** អគ្គនាយករង
- **លោក លឹម ជីលុច:** អគ្គនាយករង
- **លោក ហឹម ប៊ុនធឿន:** នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ និងបុគ្គលិក
- **លោក សេង ជាសិទ្ធ:** នាយកដ្ឋាននីតិកម្ម គោលនយោបាយសារពើពន្ធ និងសហប្រតិបត្តិការពន្ធដាអន្តរជាតិ
- **លោក ខឹម តុលា:** នាយកដ្ឋានពន្ធចលនទ្រព្យ និងអចលនទ្រព្យ
- **លោក បាន ឌី រិទ្ធ:** នាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន
- **លោក ស្រុន អង្គរ៉េន:** នាយកដ្ឋានស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពន្ធដា
- **លោក ជ័យ រិទ្ធី:** នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធតូចនិងមធ្យម
- **លោក តែ ហ្សឺឌី:** នាយកដ្ឋានសវនកម្មសហគ្រាស
- **លោក សុន វុទ្ធី:** សាលាជាតិពន្ធដារ
- **លោក ហាន ត្រេង:** ប្រធានទីចាត់ការពន្ធដាររាជធានីភ្នំពេញ
- **លោក រៀម រដ្ឋា:** នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងកិច្ចការទូទៅ
- **លោក អេង រតនា:** នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធធំ

ខ. កម្រងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន

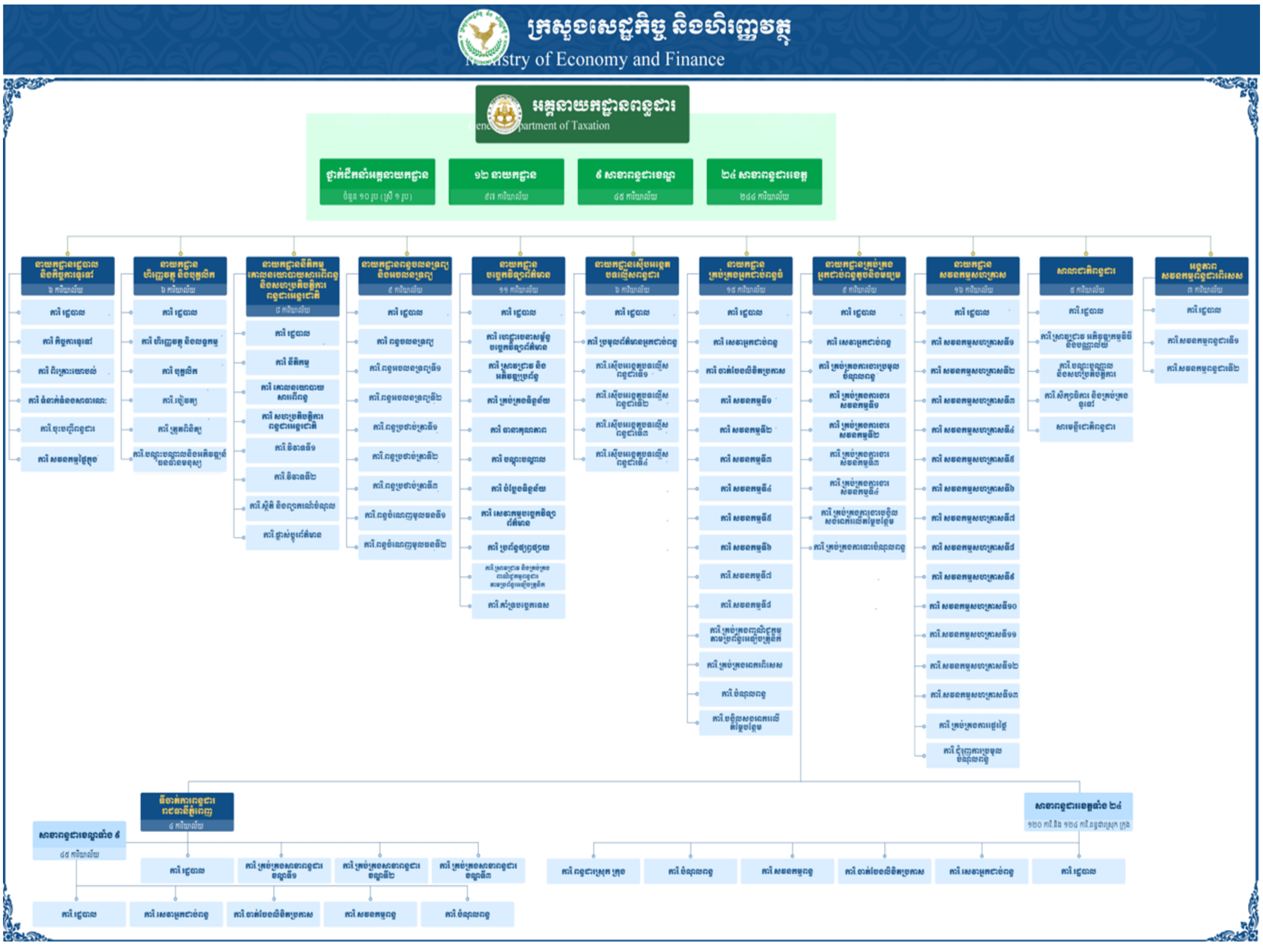

រូបភាពទី២៖ រចនាសម្ព័ន្ធអគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារ

ខ. តួនាទី និងភារកិច្ច របស់អគ្គនាយលដ្ឋានពន្ធដារ

❖ តួនាទីរបស់ពន្ធដារមានពាគឺ

- ជួយជម្រុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច
- ទប់ស្កាត់ការនាំចូល ការនាំចេញ និងរក្សាតុល្យភាព ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ជាប្រភពចំណូលដ៏សំខាន់សម្រាប់ថវិកាជាតិ។

❖ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមានភារកិច្ចជាអាទិ៍ដូចតទៅ:

- រៀបចំគោលនយោបាយសារពើពន្ធ និងការប្រមូលពន្ធគ្រប់ប្រភេទបង់ចូលថវិកាជាតិ
- រៀបចំសេចក្ដីព្រាងច្បាប់ លិខិតបទដ្ឋាននានាស្ដីពីពន្ធដារ កំណត់បញ្ជីឯកសារចាំបាច់នានា និង លិខិតយុត្តិការ ដែលអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកត្រូវកាន់កាប់រក្សាទុក និងផ្ដល់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ
- កំណត់មូលដ្ឋានគិតពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកដោយផ្អែកលើការអង្កេត និងផ្ដុំព័ត៌មាន
- គណនា និងប្រមូលប្រាក់ពន្ធ ប្រាក់ពន្ធបន្ថែម និងចំណូលផ្សេងៗ
- កសាងកម្មវិធី និងអនុវត្តការងារសេវនកម្មចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ
- ទទួលបន្ទុកសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងផ្នែកពន្ធដារ

- អនុវត្តទោសទណ្ឌតាមច្បាប់ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ និងភ្នាក់ងារកាត់ទុក ដែលល្មើសបទប្បញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារ
- ចូលរួមរៀបចំគម្រោងថវិកាជាតិប្រចាំឆ្នាំដើម្បីបញ្ចូលទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំនីមួយៗ។

៣.២ នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ

៣.២.១ វិធាន និងនីតិវិធី

➢ **កម្មវត្ថុនៃពន្ធ**

- ពន្ធកាត់ទុក (Withholding tax) គឺជាប្រភេទពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដែលត្រូវបានប្រមូលតាមរយៈការកាត់ទុកពីអ្នកទទួលប្រាក់ចំណូល។ ពន្ធកាត់ទុកជាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលជាភ្នាក់ងារកាត់ទុក ចំពោះការទូទាត់ឲ្យដល់អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន និងឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសជន។

- អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលប្រកបអាជីវកម្ម ដែលបានធ្វើការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន និងអនិវាសនជន ត្រូវកាត់ទុក និងបង់ប្រាក់ពន្ធទៅតាមអត្រាកំណត់។

- ប្រតិបត្តិការណាដែលជាកម្មវត្ថុនៃពន្ធកាត់ទុកដែលបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ ត្រូវចាត់ទុកថាបានទូទាត់។

➢ **ប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា**

១. ការប្រាក់ដែលបង់ដោយអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសជន ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធនិវាសជន ឬស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២. ភាគលាភដែលបានបែងចែកដោយអ្នកជាប់ពន្ធ និវាសនជន។

៣. ប្រាក់ចំណូលពីសេវាកម្មដែលបានបំពេញនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៤. ប្រាក់ចំណូលពីការគ្រប់គ្រង និងសេវាបច្ចេកទេសដែលបានទូទាត់ដោយអ្នកជាប់ពន្ធ និវាសនជន។

៥. ប្រាក់ចំណូលដែលបានមកពី ចលនទ្រព្យ ឬអចលនទ្រព្យ ក្នុងករណីទ្រព្យនោះស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៦.ប្រាក់សួយសារបានមកពីការប្រើប្រាក់ ឬសិទ្ធប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មអរូបី ដែលបានទូទាត់ដោយបុគ្គលនិវាសនជនឬបុគ្គលអនិវាសនជន តាមរយៈគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍ដែលតាំងនៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៧. ផលចំណេញពីការលក់ចលនទ្រព្យ និងអចលនទ្រព្យ រួមទាំងទ្រព្យអរូបីដែល ស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬផលចំណេញពីការផ្ទេរផលប្រយោជន៍ណាមួយនៃអចលនទ្រព្យ និងអចលនទ្រព្យ រួមទាំងទ្រព្យអរូបី ដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៨. បុព្វលាភធានារ៉ាប់រង ឬធានារ៉ាប់រងបន្តចំពោះហានិភ័យនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៩. ផលចំណេញពីការលក់ចលនទ្រព្យដែលជាចំណែក នៃទ្រព្យអាជីវកម្មរបស់គ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍របស់អ្នកជាប់ពន្ធ អនិវាសជន នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

១០. ការប្រាក់ចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្ម របស់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសជន តាមរយៈគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

➢ **ប្រាក់ចំណូប្រភពបរទេស**

ប្រាក់ចំណូលប្រភពបរទេស ដែលមិនត្រូវបានកំណត់ថាជាប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៣៣នៃច្បាប់នេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រាក់ចំណូលប្រភពបរទេស។

➢ **ការលើកលែងពន្ធកាត់ទុក**

- ការប្រាក់ដែលបានបង់ឱ្យធនាគារក្នុងស្រុក និងការទូទាត់ប្រាក់ចំណូលលើកលែងពន្ធ
- ការបើក ឬទូទាត់ឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាល ឬស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលនូវស្នួយសារ ឬប្រាក់ឈ្នួលលើចលនទ្រព្យដែលបានបំពេញលក្ខខ័ណ្ឌទាំងពីរដូចតទៅ៖

១. ការបើកឬទូទាត់ប្រាក់នេះត្រូវទាក់ទិននិងចលនទ្រព្យឬអចលនទ្រព្យបានកត់ត្រាជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ

២. ការបើកឬទូទាត់ត្រូវបានបញ្ជាក់បីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

- ការបើក ឬទូទាត់ពីប្រាក់ចំណូលពីប្រាក់បៀវត្ស ឬអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែម
- ប្រាក់ចំណូលពីអង្គការណាមួយដែល

ក/ ត្រូវបានរៀបចំឡើង និងដំណើរការសម្រាប់គោលដៅសុទសាធខាងសាសនា សប្បុរធម៌ វិទ្យាសាស្រ្ត អក្សរសាស្រ្ត ឬអប់រំ

ខ/ គ្មានចំណែកណាមួយនៃទ្រព្យ ឬប្រាក់ចំណូលត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាផលប្រយោជន៍ឯកជន

- ប្រាក់ចំណូលរបស់សមាគមណាមួយ ក្នុងករណីដែលប្រាក់ចំណូលរបស់អង្គភាពទាំងនោះមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាផលប្រយោជន៏ឯកជនរបស់អ្នកចូលហ៊ុន ឬរូបវន្តបុគ្គល
- ភាគលាភដែលទទួលមកពីសហគ្រាសនិវាសជនក្នុងករណីដែលប្រាក់ពន្ធត្រូវបង់តាមមាត្រា ២២,២៣ និងមាត្រា២៦ នៃច្បាប់ត្រូវបានបង់រួចរាល់
- ការទូទាត់ប្រាក់ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់សេវាណាមួយតម្លៃក្រោម ៥០,០០០រៀល
- ការលើកលែងពន្ធកាត់ទុកចំពោះប្រាក់ចំណូលរបស់សហគ្រាសអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសដូចគ្នា

ក. ចំពោះប្រាក់ចំណូលបានមកពីការបំពេញសេវានានា

ខ. ប្រាក់ចំណូលពីការជួលចលនទ្រព្យ ឬអចលនទ្រព្យ

គ. ប្រាក់ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់សូហ្វវែរមានលក្ខណៈដូចជា(Shrink-wrap Software, Site License, Downloadable, Software, Software Bundled with Computer Hardware)

- ថ្លៃឈ្នួលចលនទ្រព្យ បង់ឱ្យក្រុមហ៊ុនភិតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ
- បិព្វលាភធានារ៉ាប់រ៉ងបន្តលើទ្រព្យសម្បត្តិ ឬហានិភ័យផ្សេងៗនៅក្នុងព្រះរាជាណាច្រកម្ពុជា
- ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធតូច៖ មិនមែនកាតព្វកិច្ចកាត់ទុកចំពោះចំណាយជាប់ពន្ធកាត់ទុក លើកលែងតែការជួលចលនទ្រព្យ ឬអចលនទ្រាព្យតាមអត្រា១០ភាគរយ។

➢ **ការចុះបញ្ជីពន្ធ**

១. បុគ្គលទាំងឡាយត្រូវចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងអំឡុងពេល១៥ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការក្រោយពីបុគ្គលនោះចាប់ផ្តើមធ្វើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ឬក្រោយពីការទទួលបានលិខិតបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជី ឬលិខិតអនុញ្ញាតចេញដោយក្រសួង ឬស្ថានប័នពាក់ព័ន្ធ។ បុគ្គលដែលជាកម្មវត្ថុនៃការចុះបញ្ជីពន្ធដារជាអាទិ៍ដូចជា៖

ក. ស្ថាប័នរដ្ឋបេសកម្មទូតកុងសុលបរទេស អង្គការអន្តរជាតិទីភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេស របស់រដ្ឋាភិបាលនានា និងគណបក្សនយោបាយ។

ខ. ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត សាខាក្រុមហ៊ុនបរទេស ការិយាល័យតំណាង សហគ្រាសឯកបុគ្គល ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិមានកម្រិត សហគ្រាសសាធារណ: សហគ្រាសរដ្ឋ និងក្រុមហ៊ុនចម្រុះរដ្ឋ។

គ. សមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។

ឃ. បុគ្គលដទៃទៀតដែលធ្វើសកម្មភាពអាជីវកម្មនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២. បុគ្គលដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃប្រកាសនេះត្រូវបានតម្រូវអោយចុះបញ្ជីពន្ធដារស្របតាមចំណាត់ថ្នាក់អ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាស ឬកម្រិតផលរបប ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់និងបញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ និងស្នើរសុំចុះបញ្ជីទៅតាមទ្រង់ទ្រាយគតិយុត្តនៃបុគ្គលស្នើសុំដូចខាងក្រោមៈ

ក. បុគ្គលដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌ នៃប្រកាសនេះ ការចុះបញ្ជីពន្ធដារត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈគេហទំព័រចុះបញ្ជីអាជីវកម្ម https;//www.registrationservices .gov.kh ស្របទៅតាមការកំណត់ដូចមានចែងក្នុងអនុក្រិតលេខ៨៤ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២០ ស្តីពីការចុះបញ្ជីអាជីវកម្មតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។ បុគ្គលដែលបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃគេហទំព័រចុះបញ្ជីអាជីវកម្ម និងទទួលបានឯកសារបញ្ជាក់ ការចុះបញ្ជីពន្ធដារជាទម្រង់ឌីជីថល ដែលអាចបោះពុម្ពបានតាមគេហទំព័រចុះអាជីវកម្មនេះ។

ខ. បុគ្គលដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌ គ និងវាក្យខណ្ឌ នៃកថាខណ្ឌ១ នៃប្រកាសនេះ ឬបុគ្គលណាមួយដែលមានបំណងចង់ធ្វើការចុះបញ្ជីដោយផ្ទាល់ នៅរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ឬមិនអាចធ្វើចុះបញ្ជីតាមគេហទំព័រចុះបញ្ជីអាជីវកម្មបាន ការចុះបញ្ជីពន្ធដារត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈ ការបំពេញព័ត៌មាននិងភ្ជាប់ឯកសារតម្រូវដូចមានកំណត់ក្នុងពាក្យស្នើរសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ និងបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានអ្នកជាប់ពន្ធ (ទម្រង់ ១០១) ដែលមានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃប្រកាសនេះ។

រដ្ឋបាលសារពើពន្ធត្រូវចេញលិខិតបញ្ជាក់ការទទួលពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ និងប្រាក់ពន្ធ កម្រៃសេវាដោយបញ្ជាក់កាលបរិច្ឆេទ នៃការប្រគល់ទទួលបន្ទាប់ពីបានពិនិត្យឃើញថាសំណុំឯកសារស្នើរសុំនោះត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់គ្រាន់។ ដោយឡែក ការស្នើរសុំចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសារពើពន្ធរបស់បុគ្គលដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌ១ នៃប្រកាសនេះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ត្រូវបំបែងឯកសារ បញ្ចូលព័ត៌មានការស្នើរសុំចុះបញ្ជី និងសម្របសម្រួលទូទាត់ប្រាក់ពន្ធ-កម្រៃសេវាចុះបញ្ជីនៅតាមគេហទំព័រចុះបញ្ជីអាជីវកម្ម https;//www.registrationservices .gov.kh ឱ្យបានរួចរាល់និងត្រូវចេញលិខិតបញ្ជាក់ការទទួលពាក្យស្នើរសុំចុះបញ្ជី និងប្រាក់ពន្ធ-កម្រៃសេវាចុះបញ្ជី នៅក្រោយពេលបានទទួលលិខិតជាសារអេឡិចត្រូនិកបញ្ជាក់ការទទួលពាក្យស្នើរសុំពីគេហទំព័រចុះបញ្ជីអាជីវកម្ម។

៣.៣.២ ផែនការយុទ្ធសាស្រ្តក្នុងការប្រមូលពន្ធ

ដើម្បីបន្តធានាបាននូវនិរន្តរភាពនៃការប្រមូលចំណូលពន្ធក្នុងស្រុក ឱ្យស្របតាមការកើនឡើងឥតឈប់ឈរនៃតម្រូវការថវិការជាតិ ក៏ដូចជាការឆ្លើយតបទៅនិងបរិការណ៍សង្គមសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀត ក្នុងការរិះរកផ្តួចផ្តើមដាក់ចេញនូវវិធានការដែរមានប្រសិទ្ធិខ្ពស់ក្នុងការផ្តល់សេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ជូនអ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយលើការបំពេញកាតព្វកិច្ច និងនីតិវិធីសារពើពន្ធ និងបន្តពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុទ្ធស្តីពីពន្ធដារជាធរមាន តាមការអនុវត្តស្មើភាពចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីបង្កើនការប្រកួតប្រជែងស្មើភាព និងលើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធ។

តម្លាភាព និងភាពងាយស្រួលក្នុងការស្វែងយល់អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ លើកកម្ពស់ក្នុងការបំពេញ អនុលោមភាពសារពើពន្ធ។ ជាក់ស្តែង អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារសម្រេចបាននូវការរៀបចំចងក្រងច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ឆ្នាំ២០២៣ ដែលធានាបាននូវភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នាជាមួយនឹងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធជាធរមាន និងជាការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពច្បាប់នេះឱ្យឆ្លើយតបនឹងការរីកចម្រើននៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច។ ទោះបីជាអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានខិតខំផ្តល់សេវាជូនអ្នកជាប់ពន្ធ និងអនុវត្តគោលនយោបាយ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងពន្ធដារដូចមានរៀបរាប់ខាងលើក៏ដោយក៏ការលើកកម្ពស់គុណភាពសេវាក៏ដូចជាការគិតគូរលើការរៀបចំគោលនយោបាយសារពើពន្ធបន្ថែមទៀត នៅតែត្រូវបានចាត់ទុកថាជាគោលបំណងអាទិភាពបំផុតដើម្បីចូលរួមកាត់បន្ថយបន្ទុក និងកសាងទំនុកចិត្តជូនអ្នកជាប់ពន្ធនៅក្នុងបរិការណ៍នៃការវិវត្តសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថល។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្រ្តដូចខាងក្រោម៖

យុទ្ធសាស្រ្តទី១៖ លើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ឱ្យស្របតាមការវិវត្តនៃបរិបទធុរកិច្ច

យុទ្ធសាស្រ្តទី២៖ លើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធតាមរយៈការផ្តល់សេវាបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ។

យុទ្ធសាស្រ្តទី៣៖ លើកកម្ពស់ការឆ្លើយតបរាល់ចម្ងល់ និងបញ្ហាផ្សេងៗរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ឱ្យមានការឯកភាពគ្នា។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៤៖ លើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាប្រកបដោយគុណភាពតាមរយៈការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសេវាអ្នកជាប់ពន្ធ។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៥៖ លើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជន និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ ភាគីពាក់ព័ន្ធនានា។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៦៖ កំណត់តម្រូវការ និងភាពពេញចិត្តរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ចំពោះការផ្តល់សេវារបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៧៖ លើកកម្ពស់បរិយាកាសពន្ធដារតាមរយៈការចូលរួមរៀបចំ និងអនុវត្តគោលនយោបាយ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងពន្ធដារ។

៣.២.៣ នីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធ

ដើម្បីប្រមូលពន្ធមានប្រសិទ្ធភាព និងការប្រមូលពន្ធដំណើរការដោយរលូន ពន្ធដារត្រូវរៀបចំផែនការដូចខាងក្រោម៖

ក.ការប្រមូលពន្ធ

- ពន្ធដារគ្រប់គ្រងការប្រមូលពន្ធតាមមុខងារប្រតិបត្តិស្នូល និងគាំទ្រតាមចំណាត់ថ្នាក់ តាមអ្នកជាប់ពន្ធ
- មុខងារប្រតិបត្តិស្នូល៖ ធ្វើសវនកម្មប្រមូលបំណុលពន្ធ និងបណ្តឹងតវ៉ាច្បាប់ និងគោលនយោបាយ
- មុខងារគាំទ្រ៖ ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងរចនាសម្ព័ន្ធ ធនធាន
- ប្រាក់ពន្ធប្រមូលដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ថ្នាក់អគ្គនាយកដ្ឋានសាខាពន្ធខេត្ត-ខណ្ឌ
- ការបង់ពន្ធត្រូវបានកំណត់ដូចតទៅ៖

១. ប្រាក់ពន្ធត្រូវកំណត់និងបង់ នៅក្នុងរយៈពេលដែលបទបញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារបានតម្រូវឱ្យធ្វើការដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ

២. បំណុលសារពើពន្ធត្រូវដល់កំណត់ និងត្រូវបង់ក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃក្រោយពីការប្រគល់លិខិតជូនដំណឹងទាមទារបំណុល

៣. ប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវកំណត់ដែលត្រូវបង់ក្នុងរយៈពេល៣ថ្ងៃក្រោយ ពីការប្រគល់លិខិតជូនដំណឹងទាមទារបំណុល

៤. រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុនិងធ្វើការកំណត់ដោយប្រកាសនូវវិធាន និងនីតិវិធីដើម្បី៖

ក. កំណត់ការបរិច្ឆេទទាមទារបំណុលពន្ធ ដើម្បីចៀសវាងការខាតបង់ ដោយទាមទារបំណុលពន្ធមិនបាន

ខ. ចាត់ទុកបំណុលពន្ធជាប្រាក់ពន្ធដែលមិនអាចប្រមូលបាន។

-ប្រសិនបើអភិបាល ឬបណ្ណាធិការ ឬកម្មសិទ្ធករ របស់សហគ្រាសណាមួយដឹងឮ ឬមានចេតនាធ្វើឱ្យសហគ្រាសមិនរាយការណ៍ ឬរាយការណ៍បន្ថយនូវប្រាក់ពន្ធ ដោយរំលោភទៅលើបទបញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ឬមិនឱ្យបង់ពន្ធកាត់ទុកជូនសារពើពន្ធ អភិបាល ឬបណ្ណាធិការ ឬកម្មសិទ្ធករទាំងនោះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់ចំពោះប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវបង់។

ខ.ការកំណត់ពន្ធ

- ចំនួនប្រាក់ពន្ធត្រូវកំណត់ដូចតទៅ៖

១. ក្នុងករណីដែល ប្រាក់ពន្ធរបស់អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវបានបង់តាមវិធីកាត់ទុក ហើយអ្នកជាប់ពន្ធមានកាតព្វកិច្ចធ្វើប្រកាសសារពើពន្ធទេនោះការកំណត់ពន្ធរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ គឺការកំណត់ចំនួនទឹកប្រាក់ពន្ធដែលបានកាត់ទុកនៅក្នុងឆ្នាំប្រតិទិន

២. ក្នុងករណីដែលអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកមានកាតព្វកិច្ចត្រូវដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធ ការកំណត់ពន្ធរបស់អ្នកជាប់ពន្ធឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកគឺជាភារៈកំណត់ពន្ធដែលអ្នកជាប់ពន្ធឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកបានគណនាទៅលើលិខិតប្រកាសសារពើពន្ធដែលដាក់ជូនទៅរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ

៣. ក្នុងករណីដែលអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកមានកាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ ប៉ុន្តែធ្វើលិខិតប្រកាសមិនបានរក្សាទុកឱ្យបានត្រឹមត្រូវនូវបញ្ជីគណនេយ្យ ឬឯកសារផ្សេងទៀតតាមតម្រូវការ ឬមិនផ្តល់ព័ត៌មានចាំបាច់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ដើម្បីកំណត់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ការកំណត់ពន្ធរបស់អ្នកជាប់ពន្ធកាត់ទុក គឺជាការកំណត់ពន្ធជាឯកតោភាគីដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបានធ្វើ និងប្រគល់ឱ្យបុគ្គលនោះការកំណត់ពន្ធឯកតោភាគីផ្អែកលើះ

ក. ព័ត៌មានដែលមានចុះនៅក្នុងលិខិតប្រកាសសារពើពន្ធនានា ឬឯកសារផ្សេងទៀតដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានដាក់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

ខ. ព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងលិខិតប្រកាសព័ត៌មាន។

គ. ព័ត៌ផ្សេងទៀតដែលរដ្ឋបាកសារពើពន្ធបានទទួល។

៤. បើសិនជាមានមូលដ្ឋានបញ្ជាក់ថាការប្រមូលពន្ធអាចមានឧបសគ្គ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចធ្វើការកំណត់ពន្ធនៅពេលណាមួយក៏បាន។

- ការកំណត់ពន្ធឡើងវិញនិងរយៈពេលកំណត់ពន្ធឡើងវិញត្រូវកំណត់ដូចតទៅះ

១.ចំពោះការកំណត់ពន្ធផ្អែកលើតាមនៃមាត្រា១១៦ នៃច្បាប់នេះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ អាចធ្វើការកំណត់ពន្ធឡើងវិញក្នុងរយៈពេល៣ឆ្នាំបន្ទាប់ពីឆ្នាំប្រតិទិនដែលការកាត់ទុកបានកើតឡើង ។

២. ចំពោះការកំណត់ពន្ធដែលផ្អែកតាមកថាខណ្ឌ២ និងកថាខណ្ឌ៣នៃមាត្រា១១៦ នៃច្បាប់នេះរដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចធ្វើការកំណត់ពន្ធឡើងវិញក្នុងរយៈពេលណាមួយខាងក្រោមនេះ

ក. ក្នុងរយៈពេល៣ឆ្នាំ ក្រោយថ្ងៃដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ

ខ. ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំក្រោយកាលបរិច្ឆេទដែលតម្រូវឱ្យដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ ប្រសិនបើមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ថាមានអំពើរាំងស្ទះដល់ការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ

គ. ក្នុងរយៈពេលណាមួយក៏បានតាមការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សររបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ។

៣. អ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកអាចស្នើសុំធ្វើការកែតម្រូវលិខិតប្រកាសសារពើពន្ធក្នុងរយៈពេល៣ឆ្នាំក្រោយកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធតាមកថាខណ្ឌ២នៃមាត្រា១១៦នៃច្បាប់នេះ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការភ័ន្តច្រឡំ ឬការភ្លាំងភ្លាត់ដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានធ្វើនៅក្នុងលិខិតប្រកាសពីមុនសិនបើលទ្ធផលប្រកាសសារពើពន្ធកែតម្រូវនោះបណ្តាលឱ្យមានការបង្វិលសងប្រាក់ពន្ធ ឬឥណទានពន្ធ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់តាមនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យសារពើពន្ធ ។

៤. អ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកអាចស្នើសុំឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធធ្វើការកែតម្រូវការកំណត់ពន្ធឡើងវិញក្នុងរយៈពេល៣ឆ្នាំក្រោយកាលបរិច្ឆេទផលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធកំណត់ពន្ធឡើងវិញដោយផ្អែកលើព័ត៌មានបន្ថែមដល់អ្នកជាប់ពន្ធឬរដ្ឋបាលសារពើពន្ធមិនបានទទួលក្នុងពេលកំណត់ពន្ធឡើងវិញនោះ ។

៥. ក្នុងករណីដែលអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកធ្វើការកែតម្រូវការកំណត់ពន្ធរបស់ខ្លួន ឬស្នើសុំឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធកែតម្រូវការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ អាជ្ញាយុកាលនៃការកំណត់ពន្ធឡើងវិញក្នុងកថាខណ្ឌ១ និងកថាខណ្ឌ២នៃមាត្រានេះត្រូវចាប់ផ្តើមគិតពីកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធកែតម្រូវឬកាលបរិច្ឆេទដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធធ្វើការកែតម្រូវការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ។

- ការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ ត្រូវមានដំណើរការតាមនីតិវិធីដូចតទៅ៖

១. រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ត្រូវជូនលិខិតជូនដំណឹងស្តីពីការកំណត់ពន្ធឡើងវិញដល់អ្នកជាប់ពន្ធ

២. អ្នកជាប់ពន្ធមានរយៈពេល៣០ថ្ងៃដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះការកំណត់ពន្ធឡើងវិញទៅតាមការិយាល័យរបស់នាយកដ្ឋានពន្ធដារ ដែលទទួលបន្ទុកធ្វើការកំណត់ពន្ធឡើងវិញនេះក្នុងរយៈពេលនេះអ្នកជាប់ពន្ធអាចទទួលយកឬជំទាស់ចំពោះការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ។ អ្នកជាប់ពន្ធ ត្រូវចាត់ទុកថាយល់ព្រមចំពោះការកំណត់ពន្ធ ឡើងវិញបើសិនជាពុំបានឆ្លើយតប។

៣. បើសិនជាមានការជំទាស់ចំពោះការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវដាក់ពាក្យតវ៉ាទៅប្រធាននាយកដ្ឋានពន្ធដារតាមនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងមាត្រា១២០ នៃច្បាប់នេះ ។

៤. ការិយាល័យទទួលបន្ទុកការកំណត់ពន្ធឡើងវិញរបស់នាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវបញ្ជូនលទ្ធផលនៃការកំណត់ពន្ធឡើងវិញទៅការិយាល័យប្រមូលពន្ធក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ ក្រោយការចេញលិខិតជូនដំណឹងស្តីពីការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ ។

- នៅពេលដែលអ្នកជាប់ពន្ធមិនបានរក្សាទុកឯកសារគ្រប់គ្រាន់ ឬក៏មិនបានផ្តល់ព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានសិទ្ធិកំណត់ពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានជាក់លាក់ ដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានបន្ទុកភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ថា ប្រាក់ពន្ធដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធកំណត់មិនត្រឹមត្រូវ គឺស្ថិតនៅលើអ្នកជាប់ពន្ធ។ នៅពេលណាដែលប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ ឬប្រាក់ចំណូលដែលបានប្រកាស ដោយអ្នកជាប់ពន្ធមានភាពខុសគ្នាច្រើនធៀបទៅនឹងការទិញទ្រព្យសកម្ម ឬវត្ថុនានាដែលធ្វើឱ្យឃើញពីចំណាយរបស់អ្នកជាប់ពន្ធឡើងនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានសិទ្ធកំណត់ពន្ធដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃប្រាក់ចំណូលប៉ាន់ស្មានសមស្របទៅ និងទំហំនៃចំណាយដើម្បីទ្រព្យសកម្មឬវត្ថុនានាដែលលិចធ្លោនោះ។

គ. ការធ្វើសវនកម្មពន្ធ

- បន្ទាប់ពីដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធ ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធមានការប្រកាសពន្ធស្មោះត្រង់អ្នក ជាប់ពន្ធអាចទទួលរងការធ្វើសវនកម្មពន្ធដារ។ សវនកម្មពន្ធដារមាន ៣ប្រភេទ៖

- ការត្រួតពិនិត្យលើលិខិតស្នាម(Desk Audit)
- ការធ្វើសវនកម្មមានកម្រិត(Limited Audit)
- ការធ្វើសវនកម្មពេញលេញ(Comprehensive Audit)

ឃ. ការបង្ការហានិភ័យពេលប្រមូលពន្ធ

នៅតាមបណ្តាលប្រទេសនីមួយៗនៅលើសកលលោក គ្រប់ប្រទេសទាំងអស់តម្រូវឱ្យប្រជាជនមានចូលរួមក្នុងការប្រមូលពន្ធ និងបង់ពន្ធជូនទៅរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ ដើម្បីប្រមូលយកនូវថវិការមកជួយទ្រទ្រង់ និងអភិវឌ្ឍន៍ដល់សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសរៀងៗខ្លួន។ ប្រទេសកម្ពុជាយើងក៏បានដាក់នៅផែនការដើម្បីឱ្យប្រជាជនមានការចូលក្នុងការបង់ពន្ធជូនទៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ នៅក្នុងនោះដែលអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានដាក់នៅនីតិវិធីក្នុងការបង្ការហានិភ័យនៅពេលប្រមូលពន្ធដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ត្រូវមានការដាក់ទោសទណ្ឌនឹងមានពិន័យជាប្រាក់ទៅតាមផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងប្រទេស ចំពោះជនណាដែលគេចវេះមិនព្រមបង់ពន្ធ
- រៀបចំវិធីសាស្រ្ត និងកសាងផែនការសម្រាប់ការប្រមូលពន្ធឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់
- អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ រិះរកគ្រប់វិធីពន្យល់ណែនាំប្រជាជនឱ្យយល់ដឹងពីការបង់ពន្ធ
- មានការសម្របសម្រួលនិងផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានទិន្នន័យកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីពន្ធដារសហប្រតិបត្តិការ និងវេទិកានានា ស្តីពីការបង់ពន្ធនៅកម្ពុជា
- កត់ត្រា រក្សា ពិនិត្យ និងតាមដានសំណើសុំពន្ធដារពីការប្រមូលពន្ធ
- សហការ និងចូលរួមក្នុងការងារនានាពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យការប្រការមូលពន្ធ
- សម្របសម្រួល និងសហការជាមួយនាយកដ្ឋានអង្គភាព ឬស្ថាប័ននានាទាក់ទិននឹងការបង់ពន្ធជូនអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
- ធ្វើរបាយការណ៍ស្តីពីសកម្មភាពការងាររបស់ការិយាល័យ ប្រចាំខែ ត្រីមាស ឆមាស និងឆ្នាំ ជូនប្រធាន នាយកដ្ឋានពន្ធដារ
- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀតតាមការកំណត់របស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារនៅកម្ពុជា
- ក្នុងការបំពេញភារកិច្ចទាំងឡាយណា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងនាយកដ្ឋានអគ្គនាយឱវាទ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ប្រធាននាយកដ្ឋាននីតិកម្ម គោលនយោបាយសារពើពន្ធ និងសហប្រតិបត្តិការពន្ធដារ អន្តរជាតិត្រូវសហការជាមួយប្រធាននាយកដ្ឋាន ឬអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងនោះ ដើម្បីរួមគ្នា។

ង. ដំណោះស្រាយការតវ៉ារបស់អ្នកជាប់ពន្ធ

- ❖ ការដោះស្រាយវិវាទពន្ធដារសំដៅដល់ការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ារបស់ពន្ធ។ ក្នុងករណីដែលអ្នកជាប់ពន្ធមិនសុខចិត្ត និងការកំណត់ពន្ធរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធទេ អ្នកជាប់ពន្ធមានសិទ្ធិតវ៉ាទៅអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ គណៈកម្មការសម្រុះសម្រួលសារពើពន្ធ និងតុលាការ។
- ❖ ការតវ៉ាខាងរដ្ឋបាលពុំធ្វើឲ្យអ្នកជាប់ពន្ធរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ ប្រាក់ពន្ធបន្ថែម និងការប្រាក់ផ្សេងៗដែលបញ្ជាក់នៅក្នុងលិខិតជូនដំណឹងទារបំណុលពន្ធឡើយ។

- វិធាននៃការដំណោះស្រាយការតវ៉ារបស់អ្នកជាប់ពន្ធអំពីបញ្ហាសារពើត្រូវបានកំណត់ពន្ធ

ក. អ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនពេញចិត្តនឹងការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ ឬសេចក្តីសម្រេចផ្សេងទៀត ដែលធ្វើឡើងដោយយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ អាចធ្វើការតវ៉ានាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ ការតវ៉ាត្រូវមានកម្រិតព្រំដែនតែត្រឹមដើមហេតុ ឬព័ត៌មានផ្សេងទៀតដែលមាននៅក្នុងការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ សេចក្តីសម្រេចឬនីតិវិធីនៃការកំណត់ពន្ធឡើងវិញប៉ុណ្ណោះ។

ខ. ការតវ៉ាខាងរដ្ឋបាលត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតាមទម្រង់ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា១២១នៃច្បាប់ និងត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ ក្រោយថ្ងៃដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានទទួលលិខិតជូនដំណឹងទារបំណុលពន្ធរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

គ. ការតវ៉ាខាងរដ្ឋបាលពុំធ្វើឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ពន្ធ ប្រាក់ពន្ធបន្ថែម និងការប្រាក់ផ្សេងៗ ដែលបញ្ជាក់នៅក្នុងលិខិតជូនដំណឹងទាមទារបំណុលពន្ធឡើង។

- ការតវ៉ាខាងផ្នែករដ្ឋបាលអាចទទួលនិងទទួលយកបានបើសិនជាក្នុងពាក្យតវ៉ានោះមានខ្លឹមសារដូចខាងក្រោមៈ

១. លេខអត្តសញ្ញាណកម្មរបស់អ្នកជាប់ពន្ធដែលធ្វើពាក្យតវ៉ា បើសិនជាមាន។

២. សេចក្តីយោងលើការរកកំណត់សេចក្តីសម្រេច ឬលទ្ធផលជាកម្មវត្ថុនៃពាក្យតវ៉ា។

៣. ដើមហេតុ ឬអំពើជាកម្មវត្ថុនៃពាក្យតវ៉ា។

៤. ហេតុផលនៃការតវ៉ា។

៥. កាលបរិច្ឆេទ និងហត្ថលេខារបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ឬហត្ថលេខារបស់អ្នកតំណាងមានការអនុញ្ញាត្តិរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ បើមានភាពចាំបាច់។

-រដ្ឋបាលសារពើពន្ធត្រូវចេញសេចក្តីប្រកាសជាថ្មីក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ ក្រោយពីថ្ងៃបានទទួលពាក្យតវ៉ាដើម្បីបញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវទាំងស្រុង ឬចំណែកណាមួយនៃការកំណត់ពន្ធឬសេចក្តីសម្រេចផ្សេងៗ ដែលអ្នកជាប់ពន្ធតវ៉ា។ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធត្រូវបញ្ជាក់ផងដែរនូវមូលដ្ឋាននៃការសម្រេចនេះ។

ប្រសិនបើអ្នកជាប់ពន្ធមិនយល់លើការសម្រេចសេចក្តីសម្រេចថ្មីនេះរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធទេ នោះអ្នកជាប់ពន្ធអាចដាក់ពាក្យតវ៉ាទៅគណៈកម្មាធិការសម្រុះសម្រួលសារពើពន្ធក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ៣០ថ្ងៃ។

-ការរៀបចំនិងប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសម្រុះសម្រួលសារពើពន្ធត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹតតាមសេចក្តីស្នើរបស់រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

-អ្នកជាប់ពន្ធមានសិទ្ធិប្តឹងទៅតុលាការមានសមត្ថកិច្ច ជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់ គណៈកម្មការសម្រុះសម្រួលសារពើពន្ធក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃក្រោយពីទទួលដំណឹងស្តីពីសេចក្តីសម្រេចនោះ។

អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវតម្កល់ទុកនៅធនាគារជាតិនូវប្រាក់ចំនួនស្មើនឹងប្រាក់ពន្ធ ប្រាក់បន្ថែមពន្ធ និងការប្រាក់ផ្សេងៗដែលទាក់ទិននឹងវិវាទតាមការកំណត់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ មុននឹងដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការ។

៣.២.៤ មូលដ្ឋានគិតពន្ធ អត្រាពន្ធ និងការគណនាពន្ធ

ក. មូលដ្ឋានគិតពន្ធ

ពន្ធកាត់ទុក ត្រូវបានគណនាលើចំនួនទឹកប្រាក់ដុលដែលត្រូវទូទាត់ឱ្យបុគ្គលណាមួយ។ ចំពោះការទូទាត់ប្រាក់ឱ្យ អនិវាសនជន ដែលទាក់ទិនដល់ការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈបរិក្ខាផង និងសេវាផង ដូចជាក្នុងការទូទាត់ទិញម៉ាស៊ីនពីក្រៅប្រទេសដែលរួមមានថ្លៃទិញម៉ាស៊ីន និងថ្លៃសេវាផ្គុំដំឡើង ដោយអ្នកបច្ចេកទេសជាបុគ្គលអនិវាសនជនផ្តល់ដោយអ្នកលក់ (សម្រាប់ដំណើរការដើមដំបូងនៃម៉ាស៊ីន) មូលដ្ឋានសម្រាប់គិតពន្ធកាត់ទុក គឺជាចំណែកប្រាក់ដែលទាក់ទិននឹងចំណាយផ្គុំឡើងនេះតែប៉ុណ្ណោះ។ ដរាបណាការទូទាត់មិនចាត់ជាចំណាយ កាតព្វកិច្ចកាត់ទុកពន្ធនិងមិនកើតឡើងដែរ។ ប៉ុន្តែការទូទាត់នេះត្រូវបានចាត់ទុកថាធ្វើឡើង

ប្រសិនបើការទូទាត់នេះត្រូវបានកាត់កងជាចំណាយអាជីវកម្ម ហើយភ្នាក់ងារកាត់ត្រូវបង់ពន្ធកាត់ទុក ក្នុងនាមជាអ្នកទទួល។

ខ. អត្រាពន្ធ

- ពន្ធកាត់ទុកទូទៅ

*អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលប្រកបអាជីវកម្មដែលបើក ឬទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុ ឱ្យដល់បុគ្គលនិវាសនជនត្រូវកាត់ទុក និងបង់ប្រាក់ពន្ធទៅតាមអត្រាកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- អត្រា១៥% ចំពោះប្រាក់ចំណូលដែលរូបវន្តបុគ្គលបានទទួលពីការ បំពេញសេវានានា រួមទាំងការគ្រប់គ្រង ឬពិគ្រោះយោបល់ ឬ សេវាប្រហាក់ប្រហែល។ ប្រាក់ចំណូលនេះមានអាទិ៍៖ ប្រាក់ចំណូលពីកំរៃជើងសារ ឬ ជើងសារជំនួញ ប្រាក់ចំណូលពីសកម្មភាព ដឹកជញ្ជូន ជួសជុល សាងសង់ គ្រប់គ្រង ពិគ្រោះយោបល់ ប្រាក់ចំណូលពីសេវាប្រហាក់ប្រហែល ដូចជាសេវាបច្ចេកទេស គណនេយ្យ ការសិក្សា...។

២- អត្រា១៥% ចំពោះសួយសារ ពីទ្រព្យសកម្មអរូបី និងសួយសារ ភាគកម្ម ក្នុងធនធានរ៉ែ

- សំរាប់គោលដៅនៃពន្ធកាត់ទុក សួយសារចំពោះទ្រព្យសកម្មអរូបីសំដៅដល់ ចំណូលជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុដែលទាក់ទិននឹងការអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់នូវសិទ្ធិបោះពុម្ពផ្សាយ និងលក់ស្នាដៃអក្សរសាស្ត្រ វិទ្យាសាស្ត្រប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម ម៉ាកសញ្ញាផលិតផល ម៉ាកសញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម
- សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធកាត់ទុកនេះសួយសារចំពោះភាគកម្មធនធានរ៉ែសំដៅដល់អត្ថប្រយោជន៍ជាប្រាក់ ឬជាវត្ថុដែលទទួលបានទាក់ទិន និងភាគកម្មនេះ។
- អត្រា១៥% ចំពោះការប្រាក់ដែលអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសជន ប្រកបអាជីវកម្មដែលមិនមែនជាអនាគារ ឬស្ថាប័នសញ្ញ័យធនក្នុងស្រុកបង់ទៅឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន។

៣- អត្រា១០% ចំពោះប្រាក់ចំណូលពីកាជួលចលនទ្រព្យ ឬ អចលនទ្រព្យ។ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធកាត់ទុក ប្រាក់ចំណូលពីការជួលចលនទ្រព្យ ឬអចលនទ្រព្យគឺសំដៅដល់សាច់ប្រាក់ ឬវត្ថុដែលអ្នកជួលបានបង់សម្រាប់ជាថ្លូវនៃការប្រើប្រាស់ចលនទ្រព្យ ដូចជា បរិក្ខារឧស្សាហកម្ម គ្រឿងចក្រ រថយន្ត... អចនទ្រព្យដូចជា ដីធ្លី ផ្ទះសំបែង សំណង់ ផ្សេងៗ...

៤- អត្រា៦% ចំពោះការប្រាក់ ដែលធនាគារ ឬស្ថាប័នសញ្ញ័យធនក្នុងស្រុកបង់ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលមាន គណនីបញ្ញើមានការកំណត់(Fixed Account Deposit)។

៥- អត្រា៤% ចំពោះការប្រាក់ដែលធនាគារ ឬ ស្ថាប័នសញ្ញ័យធនក្នុងស្រុកបង់ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលមាន ប្រាក់បញ្ញើនៅក្នុងគណនីសន្សំគ្មានកាលកំណត់ (Saving Account Deposit) ។

*អត្រា១៤% ចំពោះការទូទាត់ប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជាដូចជាមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៣ថ្មីនៃ ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជនត្រូវកាត់ទុក និងបង់នូវសាច់ប្រាក់ពន្ធ ១៤%នៃទឹកប្រាក់ត្រូវបង់។

ពន្ធកាត់ទុកនេះ មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះបុព្វលាភធានារ៉ាប់រងបន្ត លើទ្រព្យសម្បត្តិ ឬហានិភ័យផ្សេងៗនៅកម្ពុជា។ ដោយមិនមានការកម្រិតត្រឹមត្រូវតែ ប្រាក់ចំណូលលដូចខាងក្រោមនេះប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជារួមមាន៖

ក. ការប្រាក់ ដែលបងដោយសារសេហគ្រាសនិវានសជនឬ ក្រុមអាជីវកម្ម និងនិវាសនជនឬស្ថាប័នរបស់រដ្ឋាភិបាលនៃកម្ពុជា។

ខ. ភាគលាភ ដែលបានបែងចែកដោយសហគ្រាសនិវាសនជន

គ. ប្រាក់ចំណូលពី សេវាកម្មដែលបានបំពេញនៅកម្ពុជា

ឃ.ប្រាក់ចំណូលពី ការគ្រប់គ្រង់និងសេវាបច្ចេកទេស ដេលបានទូទាត់ដោបុគ្គលនិវាសជន។

ង. ប្រាក់ចំណូលដែលបានមកពី ចលនទ្រព្យឬអចលនទ្រព្យ ក្នុងករណីដែល ទ្រព្យនោះស្ថិតនៅក្នុងកម្ពុជា

ច.ប្រាក់សួយសារ ដែលបានមកពីការប្រើប្រាស់ ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មអរូបី ដែលបានទូទាត់ដោយបុគ្គលនិវាសនជនឬបុគ្គលអនិវាសនជន តាមរយៈគ្រិះស្ថានអចិន្ត្រយ៍ដែលបានតាំងនៅកម្ពុជា

ឆ. ផលចំណេញពីការលក់អចលនទ្រព្យ ដែលស្ថិតនៅក្នុងកកម្ពុជា ឬផលចំណេញពីការផ្ទេរផលប្រយោជន៍

- ពន្ធកាត់ទុកជាពន្ធចុងក្រោយ

ពន្ធកាត់ទុកលើការទូទាត់ឱ្យដល់បុគ្គលនិវាសនជនមិនស្ថិតក្រោមរបបស្វ័យប្រកាសតាមមាត្រា២៥នៃច្បាប់នេះ និងពន្ធកាត់ទុកលើទូទាត់ឱ្យដល់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជនតាមមាត្រា២៦នៃច្បាប់នេះ ត្រូវចាត់ទុកថាជាពន្ធចុងក្រោយសម្រាប់អ្នកទទួលការទូទាត់ ឬការបែងចែកដែលមានបញ្ជាក់ក្នុងមាត្រាទាំងឡាយនៃច្បាប់នេះ។

គ. ការគណនាពន្ធ

ពន្ធកាត់ទុក ត្រូវបានគណនាដោយការគុណមូលដ្ឋានគិតពន្ធនឹងអត្រាពន្ធដែលអនុវត្ត។

(ពន្ធកាត់ទុក =ប្រាក់មូលដ្ឋានគិតពន្ធ x អត្រាពន្ធ)

ឧទាហរណ៍ទី១៖ លោកB ជានិវាសនជនជាងជួសជុលម៉ាស៊ីនត្រជាក់ ហើយថ្ងៃមួយក្រុមហ៊ុន Tiger បានហៅគាត់ឱ្យមកជួសជុលម៉ាស៊ីនត្រជាក់។ ក្រោយពេលបំពេញការងាររួចគាត់ក៏ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល៣០០$។ ចូរគណនាពន្ធកាត់ទុកដែលក្រុមហ៊ុនបានកាត់ពីលោកB។

មូលដ្ឋានគិតពន្ធ=៣០០$ x ១៥% = ៤៥$

ដូចនេះ ប្រាក់ពន្ធដែលក្រុមហ៊ុនកាត់ពីលោកBនោះគឺ ៤៥$

ឧទាហរណ៍ទី២៖ ក្រុមហ៊ុន ABC បានបង់ចំណាយថ្លៃជួលផ្ទះឱ្យទៅលោក C ចំនួន២,០០០$ ។ ចូរគណនាពន្ធកាត់ទុកដែលក្រុមហ៊ុន ABC ត្រូវកាត់ទុកពីលោកC។

មូលដ្ឋានគិតពន្ធ=២,០០០$ x ១០% = ២០០$

ដូចនេះ ប្រាក់ពន្ធដែលក្រុមហ៊ុនABC កាត់ពីលោកCនោះគឺ ២០០$

៣.២.៥ សិទ្ធអំណាចរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងការប្រមូលពន្ធ

អនុលោមតាមមាត្រា១៩៤នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានអំណាចដូចខាងក្រោម៖

ក. កំណត់មូលដ្ឋានគិតពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុក ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២០៩និងមាត្រា២១០ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ខ. តម្រូវឲ្យអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកបង្ហាញខ្លួនដូចចែងក្នុងមាត្រា២០២ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

គ. កំណត់បញ្ជីឯកសារចាំបាច់នានា និងលិខិតយុត្តិការដែលអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកត្រូវកាន់រក្សាទុកនិងផ្តល់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២០១ និងមាត្រា២៣០ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ឃ. ទាមទារឲ្យអ្នកជាប់ពន្ធ ឬតតិយជនផ្តល់ព័ត៌មានទាក់ទិនអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២០២នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ង. ចូលលំនៅឋាន ឬគ្រឹះស្ថានអាជីវកម្មរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ភ្នាក់ងារកាត់ទុក ឬតតិយជន ដើម្បីទទួលបាននូវព័ត៌មានទាក់ទិននឹងអ្នកជាប់ពន្ធឬភ្នាក់ងារកាត់ទុកដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២៣០នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ច. ទទួលពីស្ថាប័នរដ្ឋទាំងឡាយនូវព័ត៌មានស្តីពី ឬដែលទាក់ទិននិងអ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុក ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២០៩ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

៣.៣.៥ ការអនុវត្តពន្ធកាត់ទុកក្នុងករណីដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការជៀសវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា

ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធដែលស្ថិតក្នុងប្រទេសដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការចៀងវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា និងមានវិញ្ញាបនបត្រដែលចេញដោយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចពន្ធកាត់ទុកផ្អែកតាមកិច្ចព្រមព្រៀងនៃប្រទេសនីមួយៗ។ កិច្ចព្រមព្រៀងការលុបបំបាតការយកពន្ធត្រួតគ្នា រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាជាមួយបណ្តាលប្រទេសនានា និងការផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ភាគីចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចការពង្រីកកិច្ចសហប្រត្តិបត្តិការទ្វេភាគី ធ្វើឱ្យប្រាកដប្រជាក្នុងការកំណត់សិទ្ធិនៃការយកពន្ធ កំណើនមូលដ្ឋានគិតពន្ធ តាមរយៈការទាក់ទាញវិនិយោគដោយផ្ទាល់។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ លំហូរមូលធន ការផ្ទេរបច្ចេកទេសវិទ្យា និងជំនាញពីបរទេស ការការពានិវាសនជន ពីការប្រព្រឹត្តិកម្មមិនត្រឹមត្រូវពាក់ពន្ធ និងការការពារចំណូលពន្ធក្នុងស្រុក តាមរយៈកិច្ចសហប្រត្តិការការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការគេចវេសពន្ធរវាងប្រទេសនឹងប្រទេសដែលត្រូវបានចុះហត្ថលេខាជាមួយគ្នា។

យោងតាមអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារកម្ពុជាបានបញ្ជាក់ថា ដើម្បីជួយសម្រួលក្នុងការអនុវត្តន៍ពន្ធកាត់ទុកក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការជៀសវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា និងការបង្ការការកិបកេងបន្លំពន្ធ ពាក់ព័ន្ធនិងពន្ធកាត់ទុកត្រូវធ្វើតាមការណែនាំដូចខាងក្រោម

- អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនកម្ពុជា ត្រូវអនុវត្តតាមវិធីគណនេយ្យអន្តរជាតិ នៃកម្ពុជាលើរាល់ការទូរទាត់ចំណូលជាភាគលាភ ការប្រាក់ សួយសារ និងកម្រៃសេវាបច្ចេកទេស ទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជននៃរដ្ឋភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងម្ខាងទៀត។ ការទូទាត់ចំណូលខាងលើត្រូវចាត់ទុកថាបានទូទាត់ប្រសិនបើបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជិកាគណនេយ្យរបស់អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនលកម្ពុជា ដែលជាភ្នាក់ងារកាត់ទុក។
- តាមមាត្រាស្តីពីការចូលជាធរមាននៃ DTA ពន្ធកាត់ទុកលើភាគលាភ ការប្រាក់ សួយសារ និងកម្រៃសេវាបច្ចេកទេស ត្រូវមានប្រសិទ្ធិភាពអនុវត្តនៅប្រទេសប្រភព នៅពេលដែលប្រាក់ចំណូលកើតឡើងនៅថ្ងៃទីមួយនៃខែមករាឬថ្ងៃបន្ទាប់ក្នុងឆ្នាំប្រតិទិនបន្ទាប់ពីឆ្នាំដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន។
- សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធកាត់ទុក លើកការបែងចែងភាគលាភ ប្រាក់ចំណូលកើតឡើងខាងលើ គឺជាប្រាក់ចំណូលដែលអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន បានទូរទាត់នៅថ្ងៃទីមួយនៃខែមករា ឬថ្ងៃបន្ទាប់ក្នុងឆ្នាំប្រតិទិនបន្ទាប់ពីឆ្នាំដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះចូលជាធរមាន។
- ការទូទាត់ចំណូលជាភាគលាភ ការប្រាក់សួយសារ និងកម្រៃសេវាបច្ចេកទេស ត្រូវជាប់ពន្ធកាត់ទុកតាមមាត្រា២៦ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីបន្ធ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប៉ុន្តែមិនឱ្យលើសពីអត្រាកំណត់នៅក្នុង DTA ដូចមានចែងក្នុងសេចក្តីណែនាំលេខ ៤០៨៦ អពដ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីវិធាន និងនីតិវិធីនៃការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពី ការជៀងវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា និងការបង្ការការកិបកេងបន្លំពន្ធ ពាក់ពន្ធនឹងពន្ធលើប្រាក់ចំណូល។

៣.២.៧ ភាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាស ការបង់ប្រាក់ពន្ធ និងទោសទណ្ឌ

ក. ការដាក់លិខិតប្រកាស

- ការប្រកាសពន្ធ

លិខិតប្រកាសពន្ធត្រូវដាក់ទៅការិយាល័យអ្នកជាប់ពន្ធធំ(សម្រាប់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ សាខាក្រុមហ៊ុនបរទេស ឬក្រុមហ៊ុនពហុជាតិ ឬសហគ្រាសដែលមានផលរបរប្រចាំឆ្នាំចាប់ពី ១០០០លានរៀលឡើង) ឬសាខាពន្ធដារខេត្ត ខណ្ឌដែលមានអាជីវកម្មនោះតាំងនៅ (សម្រាប់អ្នកជាប់ពន្ធដទៃ)។ ភ្នាក់ងារកាត់ទុកមានកាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធនិងបង់ប្រាក់ពន្ធយ៉ាងយឺតបំផុត១៥ថ្ងៃនៃខែបន្ទាប់ពីខែដែលបានធ្វើការកាត់ទុក។ ភ្នាក់ងារកាត់ទុកសំដៅដល់បុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលបទបញ្ញត្តិស្ដីពីពន្ធដារ បានតម្រូវឱ្យធ្វើការកាត់ទុក និងបង់ពន្ធចូលថវិការរដ្ឋក្នុងនាមអ្នកទទួល។

- ការដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ

ការដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១. អ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុក ត្រូវដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធតាមទម្រង់ ពេលវេលា និងកន្លែងដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបានកំណត់។

២. លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ ត្រូវចុះហត្ថលេខាដោយអ្នកជាប់ពន្ធ ឬតំណាងស្របច្បាប់របស់អ្នកជាប់ពន្ធ។

៣. អ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុក ឬអ្នកវិនិយោគទាំងអស់ អាចដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធតាមប្រព័ន្ធទទួលលិខិតប្រកាសអេឡិចត្រូនិករបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ហើយមានតម្លៃស្មើគ្នានឹងលិខិតប្រកាសសារពើពន្ធជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលជាច្បាប់ដើម។

ខ. ការបង់ប្រាក់ពន្ធ

យ៉ាងយឺតបំផុតត្រឹមថ្ងៃទី២០ នៃខែបន្ទាប់ពីខែដែលបានធ្វើការកាត់ទុកនិងត្រឹមថ្ងៃទី២៥ នៃខែបន្ទាប់តាមប្រពន្ធអនឡាញ E-Filing។

- **ការធ្វេសប្រហែស**

  អ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុក ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានការធ្វេសប្រហែស ប្រសិនបើប្រាក់ពន្ធបានបង់មានចំនួនតិចជាងប្រាក់ពន្ធដែលបានកំណត់ដោយបទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីពន្ធដារមិនលើសពី ១០(ដប់)ភាគរយ ឬមិនបានបង់ពន្ធតាមកាលបរិច្ឆេទដែលច្បាប់ ឬលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតបានកំណត់។

- **ការធ្វេសប្រហែសធ្ងន់ធ្ងរ**

  អ្នកជាប់ពន្ធ ឬភ្នាក់ងារកាត់ទុក ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានការធ្វេសប្រហែសធ្ងន់ធ្ងរ ប្រសិនបើប្រាក់ពន្ធបានបង់មានចំនួនជាងតិចប្រាក់ពន្ធដែលបានកំណត់ដោយបទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីពន្ធដារលើសពី ១០(ដប់)ភាគរយ។

ខ. ទោសទណ្ឌ

ភ្នាក់ងារកាត់ទុកត្រូវទទួលខុសត្រូវយ៉ាងពេញលេញ និងរួមគ្នាជាមួយនឹងបុគ្គជាមុខសញ្ញា គ្រកាត់ទុកប្រាក់ចំពោះពន្ធដែលត្រូវកាត់ទុក និងបង់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។ ក្នុងករណីដែលភ្នាក់ងារកាត់ទុកមិនបាន

បង់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវនូវប្រាក់ពន្ធដែលច្បាប់បានតម្រូវឱ្យខ្លួនធ្វើការកាត់ទុក និងបង់ជូនទៅឱ្យរដ្ឋបាលសារពន្ធ ភ្នាក់ងារកាត់ទុកនឹងត្រូវទទួលរងនូវការកំណត់ពន្ធឯកតាភាគី ឬការកំណត់ពន្ធឡើងវិញព្រមទាំងប្រាក់ពិន័យផ្សេងទៀតដូចគ្នានឹងបំណុលរបស់ភ្នាក់ងារកាត់ទុកខ្លួនឯងផ្ទាល់ផងដែរ។ ភ្នាក់ងារកាត់ទុកក៏ត្រូវទទួលរងនូវទោសទណ្ឌផ្សេងៗទៀតដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

➢ **ការត្រួតពិនិត្យលើចំណុចខ្វះខាតពេលបង់ពន្ធ**

អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបំពេញមុខងារជាសេនាធិការឱ្យក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ មានទស្សនវិស័យជាអង្គភាពសាធារណៈមួយដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ គោរព និងជឿទុកចិត្ត លើគុណភាព និងជំនាញក្នុងការប្រមូលចំណូលពន្ធដារ តែក៏នៅមានចំណុចខ្វះខាតក្នុងអំឡុងពេលបង់ពន្ធដូចខាងក្រោមៈ

- កើតមានអំពើពុករលួយ បក្សពួកនិយម
- ការខកខានមិនបានបង់ពន្ធតាមការកំណត់
- ការរៀបចំគោលនយោបាយសារពើពន្ធមួយចំនួននៅមិនទាន់ស្របទៅតាមគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងបរិបទអន្តរជាតិ
- ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ មិនទាន់ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានស្តីពីពន្ធដារ កំណត់បញ្ជីឯកសារ និងលិខិតយុត្តិការនានា
- ប្រមូលប្រាក់ពន្ធគ្រប់ប្រភេទបង់ចូលថវិកាជាតិនៅមានចន្លោះប្រហោង
- ការផ្តល់ការអប់រំដល់អ្នកជាប់ពន្ធអំពីកាតព្វកិច្ចសារពើពន្ធមិនទាន់បានល្អក្នុងការផ្តល់សេវានិងព័ត៌មានដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីបង់ពន្ធឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ។

➢ **អំពើពុករលួយក្នុងប្រព័ន្ធពន្ធដារ**

អ្នកឆ្លើយតបការស្ទង់មតិមួយចំនួនទទួលស្គាល់ថា នៅមានអំពើពុករលួយក្នុងប្រព័ន្ធដារ ប៉ុន្តែក៏ពិបាកកំណត់ នឹងសឹងតែមិនអាចរកឃើញបាន ពីព្រោះថាការស៊ីគ្រលំគ្នារវាងអ្នកជាប់ពន្ធ និងមន្ត្រីពន្ធដារកើតជាសម្ងាត់។ បន្ថែមពីលើនេះ មានកត្តាដទៃទៀត ដែលជម្រុញឱ្យមានអំពើពុករលួយរួមទាំងភាពស្មុកស្មាញនៃច្បាប់សារពើពន្ធតួនាទីដ៏មានបុព្វសិទ្ធិរបស់មន្ត្រីពន្ធដារ និងទម្លាប់ក្នុងការចំណាយក្រៅផ្លូវការ និងបរិយាកាសទូទៅនៃវិស័យសាធារណៈ។ កត្តាទាំងនេះ បានរួមចំណែកក្នុងការបង្កើតវប្បធម៌ពុករលួយដែលកំពុងតែមានក្នុងប្រព័ន្ធដារ។

៣.៣ ផលប្រយោជន៍នៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងផលប៉ះពាល់ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ

៣.៣.១ ផលប្រយោជន៍ក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិ

REGISTRATION TAX COLLECTION IN CAMBODIA

ពន្ធ គឺជាចំណូលជាតិមួយយ៉ាងសំខាន់ ដែលអាចចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចជាតិជាមួយរដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិបានយ៉ាងច្រើន។ ចំណូលមួយភាគធំរបស់ជាតិ គឺបានមកពីការប្រមូលពន្ធក្នុងវិស័យពន្ធដារកម្ពុជា។ ហើយការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកបានផ្ដល់ប្រយោជន៍ចំពោះខ្លួនឯង និងសង្គមជាតិដូចជា ៖

- បើកប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការ គ្រូបង្រៀន គ្រូពេទ្យ មន្ត្រី កម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ និង និវត្តន៍ជន ។
- ពន្ធជាប្រភពចំណូលដ៏សំខាន់ដើម្បីទ្រទ្រង់ និង ដំណើរការរដ្ឋទាំងមូល ៖ ពន្ធដែលប្រមូលបានគឺសម្រាប់ចំណាយទៅលើ គ្រឿងឧបករណ៍ គ្រឿងសង្ហារឹម សម្ភារៈការិយាល័យនៅតាមក្រសួង មន្ទីរស្ថាប័ន និងអង្គភាពចំណុះឱ្យរដ្ឋ ។
- ប្រាក់ពន្ធដែលប្រមូលបាន គឺសម្រាប់ចំណាយ ទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសង្គមដូចជា ៖ ផ្លូវថ្នល់ស្ពាន សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ជាដើម ។
- ចំណាយទៅលើវិស័យអប់រំ និងសុខាភិបាល ៖ ការសិក្សា អប់រំចំណេះដឹងទូទៅដោយមិនបង់ប្រាក់ ការព្យាបាលនៅតាមមណ្ឌលសុខភាព និង មន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ
- ប្រាក់ពន្ធក៏ត្រូវបានចំណាយទៅលើវិស័យសន្តិសុខ សណ្ដាប់ធ្នាប់សង្គម និងវិស័យការពារជាតិ
- ការបង់ពន្ធគឺជាការទទួលខុសត្រូវសង្គម និងបង្ហាញពីកាយវិការស្របច្បាប់របស់រដ្ឋ ។

❖ **ការជកហូតពន្ធ គឺដើម្បី៖**

- ទ្រទ្រង់ ឬបំពេញឱ្យការចំណាយ ដូចជា ប្រាក់ខែ ចំណាយសម្ភារៈការិយាល័យ ចំណាយបេសកកម្ម
- ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការអប់រំ ការថែទាំ សុខភាព និងការអភិវឌ្ឍ
- ទ្រទ្រង់សេវាសាធារណៈដូចជា ការការពារជាតិ ធានារ៉ាប់រងសង្គម
- ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបានបំពេញកាតព្វកិច្ច ជាពលរដ្ឋល្អ ទទួលខុសត្រូវចំពោះជាតិ
- ឱ្យរដ្ឋមានចំណូល និងថវិកាគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ
- រារាំង ឬទប់ស្កាត់ វិស័យសេដ្ឋកិច្ចណាមួយដែលរដ្ឋចង់ទប់ស្កាត់
- ឱ្យទំនិញ និងសេវាទាំងឡាយប្រកួតប្រជែងដោយសេរី និងមានតម្លាភាព។

❖ **ដើម្បីឱ្យចំណូលពន្ធកើនឡើងរដ្ឋត្រូវ៖**

- ពង្រឹងសមត្ថភាពប្រមូលពន្ធ(លុបបំបាត់ការកិបកេងរវាងមន្ត្រីពន្ធដារ ភ្នាក់ងារពន្ធដារ និងអ្នកជាប់ពន្ធ) គឺប្រមូលពន្ធឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ពង្រីកមូលដ្ឋានយកពន្ធ(កំណត់មូលដ្ឋានថ្មីដែលជាប់ពន្ធ)
- បង្កើនអត្រាពន្ធ (លើទំនិញ និងសេវាមួយចំនួន)
- បង្កើតប្រភេទពន្ធថ្មី (ដែលមិនទាន់មាន ឬនៅខ្វះចន្លោះ)។

❖ **ផលវិជ្ជមានពីការយកពន្ធរបស់រដ្ឋ លើបុគ្គលម្នាក់ៗ អង្គការ និងក្រុមហ៊ុនមានដូចជា៖**

- ការយកពន្ធធ្វើអ្នកជាប់ពន្ធបានបំពេញកាតព្វកិច្ច ក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ហើយមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនឯងជាផ្នែកមួយរបស់ប្រទេស និងមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រទេសជាតិ
- ថវិកាដែលបានពីការយកពន្ធ គឺជាប្រភពចំណូលដ៏សំខាន់នៃថវិការដ្ឋ ហើយអាចប្រើប្រាស់ថវិកាទាំងនេះដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសឱ្យមានការរីកចម្រើន និងទ្រទ្រង់ដល់សេវាសាធារណៈ
- ថវិកាដែលបានមកពីការយកពន្ធ រដ្ឋអាចយកទៅកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដូចជា៖ ផ្លូវថ្នល់ មន្ទីរពេទ្យ សាលារៀន ដែលមានផលប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមជាតិ

- ការយកពន្ធជួយទ្រទ្រង់ស្ថេរភាពសេដ្ឋកិច្ច និងកាត់បន្ថយអសមត្ថភាពក្នុងការបែងចែកធនធាននៅក្នុងសង្គម
- ការយកពន្ធ គឺជាការលើកទឹកចិត្ត ឬបង្អាក់ទឹកចិត្តវិស័យសេដ្ឋកិច្ចណាមួយដែលរដ្ឋចង់ទប់ស្កាត់។

៣.៣.២ ការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកផ្តល់ផលប៉ះពាល់ដល់អ្នកជាប់ពន្ធ

- ការយកពន្ធ អាចជាឧបសគ្គក្នុងការទាក់ទាញ ឬរារាំការវិនិយោគ ឬការធ្វើអាជីវកម្ម ផលិតកម្ម ឬសេវាកម្មផ្សេងៗ
- ការយកពន្ធ អាចប៉ះពាល់ដល់តម្លៃទំនិញ និងសេវា
- ការយកពន្ធ ប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន
- ជាទូទៅ ទម្រង់បែបបទពន្ធមានភាពស្មុកស្មាញ និងពិបាកយល់
- ការយកពន្ធ អាចប៉ះពាល់ការវិនិយោគ និកម្មភាព និងសេដ្ឋកិច្ច
- ការយកពន្ធ អាចរាំងស្ទះដល់ការអភិវឌ្ឍន៍។

❖ **ការធ្លាក់ចុះនូវសេដ្ឋកិច្ចជាតិ**

ប្រទេសកម្ពុជាយើងធ្លាប់ឆ្លងកាត់សង្គ្រាមជាច្រើនដំណាក់កាល ដែលជាហេតុនាំឱ្យសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិមានការធ្លាក់ចុះជាខ្លាំង ជាពិសេសនោះក្នុងកំឡុងឆ្នាំ ១៩៧៥-១៩៧៩ ប្រទេសកម្ពុជារងនូវវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរបំផុត ដោយសាររបបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម ដែលបានបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ មន្ទីរពេទ្យ សាលារៀន វត្តអារាម លុបបំបាត់រូបិយវត្ថុ គ្មានសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច គ្មានការប្រមូលពន្ធ ប្រជាជនរស់នៅរួម ធ្វើការរួម ហូបចុករួម។ ក្រោយរំដោះថ្ងៃ ៧ កមរា ឆ្នាំ១៩៧៩ អ្វីៗនៅកម្ពុជាត្រូវបានចាប់ផ្តើមឡើងវិញពីចំណុចសូន្យទៅ ហើយយើងសង្កេតឃើញថាមានការចាប់ផ្តើមរីកចម្រើនស្ទើរគ្រប់វិស័យ សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចលូតលាស់ឡើងវិញគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ជាអកុសល មកដល់ឆ្នាំ ២០១៩ កន្លងផុតទៅថ្មីៗនេះ ប្រទេសកម្ពុជាក៏រងនូវវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចម្តងទៀត ដោយសារជម្ងឺដ៏កាចសាហាវមួយ មានឈ្មោះថា ជម្ងឺកូវីត១៩ ដែលបានរាតត្បាតពាសពេញប្រទេស និងប្រទេសមួយចំនួនធំទៀតលើពិភពលោក ធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិទាំងមូលត្រូវផ្អាកនូវសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច មានការបិទខ្ទប់ គ្មានចំណូលចូលថវិការដ្ឋ ជាហេតុធ្វើឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងសង្គមជាតិយ៉ាងខ្លាំង។ នាបច្ចុប្បន្ននេះ សេដ្ឋកិច្ចនៅប្រទេសកម្ពុជាបានងើបឡើងវិញក្នុងស្ថានភាពមួយមានកម្រិត ដោយការរីចចម្រើនស្ទើរគ្រប់វិស័យ ជាពិសេសវិស័យពន្ធដារនៅកម្ពុជា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ ដើម្បីឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកាន់តែមានសក្តានុពល រដ្ឋាភិបាលគួរតែយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះ៖

- សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ ត្រូវតែបានការពារក្នុងករណីមានការបិទសាលារៀន ឧទាហរណ៍ ប្រសិនជាអាចធ្វើទៅបាន សិក្សាតាមកម្មវិធីតាមអនឡាញ និងការចាក់ផ្សាយតាមទូរទស្សន៍ និងវិទ្យុឯកទេស។ ក្មេងស្រីអាចនឹងទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយមិនសមាមាត្រ ដោយហេតុថាមនុស្សជាច្រើនប្រឈមស្រាប់ហើយនូវឧបសគ្គធំៗក្នុងការទៅសាលារៀន ហើយបច្ចុប្បន្ននេះ គេរំពឹងថានឹងទទួលបានកាន់តែច្រើនឡើងថែមទៀតនូវការងារនៅផ្ទះ។ ឱកាសអប់រំមានកំណត់សម្រាប់ អ្នកដែលមិនមានលទ្ធភាពប្រើអ៊ិនធឺណិត និងឧបករណ៍រៀនពីចម្ងាយផ្សេងទៀត ដែលប្រឈមខ្លាំងថែមទៀតទៅនឹងវិសមភាព និងភាពក្រីក្រ។ កុមារី និងកុមារា អាចបាត់បង់លទ្ធភាពទទួលបានអាហាររូបត្ថម្ភ និងសេវា

ផ្សេងៗទៀត ដែលសាលារៀនផ្តល់ឱ្យជារឿយៗ ដូចជា សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងការអប់រំសុខភាពផ្លូវភេទ និងសុខភាពបន្តពូជ។

- គម្រោងគាំពារសង្គម គួរតែយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសចំពោះកុមារ ដោយសារតែពួកគេប្រឈមនឹងភាព ងាយរងគ្រោះខ្ពស់ ដោយផ្អែកលើដំណាក់កាលដំបូងរបស់ពួកគេ នៃការអភិវឌ្ឍរាងកាយ បញ្ញាស្មារតី និងអារម្មណ៍។ ការអនុវត្តល្អបំផុត រួមមាន ការផ្ទេរសាច់ប្រាក់ទៅគ្រួសារទាំងឡាយដែលមានកូន ដែល មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការការពារសិទ្ធិរបស់កុមារ។
- ការអនុវត្តល្អរបស់រដ្ឋាភិបាលនានា វិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ ដើម្បីកាត់បន្ថយទាំងផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចសង្គមអវិជ្ជមាននៃវិបត្តិនេះ។
- សុខភាព និងសុវត្ថិភាពការងាររបស់អ្នកដែលធ្វើការក្នុងអំឡុងពេលមានវិបត្តិនេះ ជាពិសេសបុគ្គលិកសុខាភិបាល និងបុគ្គលិកគាំទ្រ ដែលភាគច្រើនជាស្ត្រី គួរតែត្រូវបានគេវាយតម្លៃ និងដោះស្រាយ។ បុគ្គលិកសុខាភិបាល និងអ្នកផ្សេងទៀត ដែលធ្វើការក្នុងបរិស្ថានប្រឈមនឹងហានិភ័យ គួរតែត្រូវបានផ្តល់ជូននូវឧបករណ៍ការពារផ្ទាល់ខ្លួនដែលមានគុណភាព តាមតម្រូវការ។ គ្មាននរណាម្នាក់ គួរមានអារម្មណ៍បង្ខំឱ្យធ្វើការក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមិនចាំបាច់ ធ្វើឱ្យគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពរបស់ពួកគេឡើយ ព្រោះពួកគេខ្លាចបាត់បង់ការងារ ឬប្រាក់ខែ។
- ការជម្រុញសារពើពន្ធ និងកញ្ចប់គាំពារសង្គម ដែលមានគោលដៅផ្ទាល់ចំពោះអ្នកដែលអាចលទ្ធភាពតិចតួចបំផុតគឺចាំបាច់ដើម្បីកាត់បន្ថយផលវិបាកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនៃជំងឺរាតត្បាត។ វិធានការបន្ទាន់ជួយសង្គ្រោះ សេដ្ឋកិច្ច ដូចជាការឈប់សម្រាកឈឺដែលធានារក្សាប្រាក់ឈ្នួល អត្ថប្រយោជន៍នៅរក្សាឱ្យមាននៅក្នុង អំឡុងពេលឥតការងារធ្វើ ការចែកចាយស្បៀងអាហារ ការថែទាំកុមារ និងប្រាក់ចំណូលសកលជាមូល ដ្ឋាន អាចជួយធានាការពារទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរនៃវិបត្តិ។

៣.៣.៣ វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក

ត្រឹមរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយ ពិភពលោកបានប្រឈមនូវវិបត្តិយ៉ាងច្រើនជាបន្តបន្ទាប់ និងដំណាលគ្នា។ វិបត្តិជំងឺកូវីដ១៩ វិបត្តិសង្គ្រាមឈ្លានពានរបស់រុស្ស៊ីលើប្រទេសអ៊ុយក្រែន វិបត្តិនៃការកើនឡើងតម្លៃថាមពល វិបត្តិស្បៀងអាហារពិភពលោក និងវិបត្តិនៃការកើនឡើងភាពក្រីក្រសកល។ នេះគេនៅមិនទាន់រាប់បញ្ចូលវិបត្តិសកលដ៏ធំបំផុតនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

❖ វិបត្តិជំងឺកូវីដ១៩

ត្រឹមរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយ ពិភពលោកបានប្រឈមនូវវិបត្តិយ៉ាងច្រើនបន្តបន្ទាប់គ្នា និងដំណាលគ្នា។ ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ១៩ត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណដំបូង នៅទីក្រុងវូហាន ប្រទេសចិន ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។ ជំងឺនេះបានរីករាលដាលទៅកាន់ពិភពលោកទាំងមូល។ គិតត្រឹមខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២ ជំងឺនេះបានបណ្តាលឱ្យមានអ្នកឆ្លងជាង៦រយលាន៥៦ម៉ឺននាក់ និងមានអ្នកស្លាប់ចំនួនជាង៦,៧លាននាក់ ដែលធ្វើឱ្យជំងឺនេះក្លាយជាវិបត្តិជំងឺមួយក្នុងចំណោមវិបត្តិជំងឺដែលធ្វើឱ្យមនុស្សស្លាប់ច្រើនបំផុតក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ។

ជំងឺនេះបង្កឱ្យមានវិបត្តិធ្ងន់ធ្ងរដល់សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចនៅជុំវិញពិភពលោក។ វាជាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកលដ៏ធំបំផុតចាប់តាំងពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ១៩២៩។ ពិភពលោកត្រូវប្រឈមកង្វះខាតការផ្គត់ផ្គង់សកល រួមទាំងការខ្វះខាតស្បៀងអាហារ។ ការបិទប្រទេសក្នុងកម្រិតទ្រង់ទ្រាយធំ និងជាកម្រិតសកលមិនធ្លាប់មានត្រូវកើតឡើង។

វិបត្តិក៏បង្កផលប៉ះពាល់ដល់ការបិទសាលារៀន ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត វិបត្តិនយោបាយ បញ្ហានៃការរើសអើងពូជសាសន៍ និងវិបត្តិតុល្យភាពរវាងតម្រូវការសុខភាពសាធារណៈ និងសិទ្ធិបុគ្គល។

❖ វិបត្តិសង្គ្រាមឈ្លានពានរបស់រុស្ស៊ីលើប្រទេសអ៊ុយក្រែន

សង្គ្រាមឈ្លានពានរបស់រុស្ស៊ីលើប្រទេសអ៊ុយក្រែនបានអូសបន្លាយជិត១០ខែ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី២៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២ និងបានបង្កផលប៉ះពាល់យ៉ាងច្រើនលើសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ការជំរុញឱ្យមានការឡើងថ្លៃទំនិញជាទូទៅ និងថាមពល ក៏ដូចជាវិបត្តិស្បៀងអាហារសកល។ របាយការណ៍ចុងក្រោយក៏បង្ហាញអំពីផលប៉ះពាល់លើភាពក្រីក្រ និងទំនិញសកលកើនឡើងតម្លៃផងដែរ។ អង្គការសហប្រជាជាតិបានលើកឡើងថា សង្គ្រាមឈ្លានពានរបស់រុស្ស៊ីលើប្រទេសអ៊ុយក្រែនអាចរុញច្រានមនុស្សរហូតដល់ ៤៩លាននាក់ឱ្យធ្លាក់ចូលទៅក្នុងស្ថានភាពក្រីក្រទុរភិក្ស ដោយសារតែឥទ្ធិពលដ៏អាក្រក់របស់វាទៅលើការខ្សែប្រវាក់នៃការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្លៃស្បៀងអាហារពិភពលោក នៅក្នុងពេលដែលពិភពលោកធ្លាប់ត្រូវព្រមានអំពីវិបត្តិអសន្តិសុខស្បៀងរួចទៅហើយ តាំងពីមុនសង្គ្រាមនេះ។ ទីបញ្ចប់របស់សង្គ្រាមនេះហាក់មិនទាន់មិនពន្លឺនៅឡើយ។ គ្មាននរណាអាចដឹងប្រាកដថា សង្គ្រាមនេះនឹងទៅជាយ៉ាងណាពិតប្រាកដទេ។ ផ្អែកតាមអ្នកជំនាញ ទីបញ្ចប់នៃសង្គ្រាមលើកត្តាច្រើន មិនត្រឹមតែអាស្រ័យលើសកម្មភាព និងការសម្រេចចិត្តរបស់រុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែនខ្លួនឯងផ្ទាល់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាអាស្រ័យទៅលើកត្តាផ្សេងៗ ជាពិសេស សកម្មភាព និងការសម្រេចចិត្តរបស់សហភាពអឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក។

❖ បញ្ហាអតិផរណានៃសេដ្ឋកិច្ច និងបញ្ហាកង្វះខាតស្បៀងអាហារសកល

យោងតាមកាសែត TIME ពិភពលោកបច្ចុប្បន្នកំពុងប្រឈមនឹងការកើនឡើងខ្លាំងនៃអត្រាអតិផរណា។ ការកើនឡើងតម្លៃម្ហូបអាហារ និងថាមពល រួមមាន ឧស្ម័ន និងប្រេងឥន្ធនៈ បានកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងទ្វីបអាស៊ី។ មិនខុសពីសហរដ្ឋអាមេរិក និងអឺរ៉ុបដែលកំពុងប្រឈមទល់នឹងការកើនឡើងថ្លៃទំនិញខ្លាំងក្នុងអត្រាខ្ពស់បំផុតមិនធ្លាប់មាន នៅក្នុងប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយ នៅអាស៊ីឯណោះវិញ តម្លៃទំនិញជាទូទៅក៏កំពុងកើនឡើងផងដែរ។ វិបត្តិសង្គ្រាមរុស្ស៊ីអ៊ុយក្រែនដែលបង្កឱ្យតម្លៃថាមពលកើនឡើង និងវិបត្តិកូវីដ១៩ នៅចិនដែលបង្អាក់ដល់ខ្សែច្រវ៉ាក់ផ្គត់ផ្គង់សកល គឺជាមូលហេតុចម្បងនៃវិបត្តិឡើងថ្លៃទំនិញ នៅអាស៊ី នាពេលបច្ចុប្បន្ន។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ពិភពលោកកាន់តែត្រូវប្រឈមទល់នឹងវិបត្តិនៃការកើនឡើងតម្លៃស្បៀងអាហារ និងការកើនឡើងអត់ឃ្លានសកល។ នេះបើយោងតាមការចេញផ្សាយ របស់ធនាគារពិភពលោក (World Bank)។ វិបត្តិអសន្តិសុខស្បៀងអាហារកំពុងតែវាយប្រហារយ៉ាងខ្លាំងទៅលើប្រទេសក្រីក្រ និងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងច្រើន។ ប្រទេសដែលរងគ្រោះបំផុតគឺជាប្រទេសដែលក្រីក្រជាងគេ ហើយប្រវត្តិសាស្ត្រក៏បានបង្ហាញផងដែរថា ភាពអត់ឃ្លានអាចធ្វើឲ្យមានវិបត្តិសង្គម និងវិបត្តិនយោបាយកើតឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ប្រទេសជាច្រើន ជាពិសេស បណ្តាប្រទេសនៅតំបន់អាហ្វ្រិក តួយ៉ាង ប្រទេសស៊ូដង់ខាងត្បូង នីហ្សេរីយ៉ា អ៊ីត្យូពី អេត្យូពី អេហ្ស៊ីប យេម៉ែន សូម៉ាលី កេនយ៉ា គីណាហ្វាសូ ម៉ាលី និងនីហ្សេរីយ៉ា បាននិងកំពុងរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ។

ជំពូកទី៤
ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង

ជាការពិតណាស់ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ ឬកិច្ចការងារផ្សេងៗ គឺត្រូវតែមានការវិភាគទៅលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ។ ការវិភាគ វាយតម្លៃ រិះគន់ គឺពិតជាសំខាន់ណាស់ សម្រាប់ឱ្យយើងបានយល់ដឹងអំពីភាពខ្វះខាត ដើម្បីស្ថាបនាកែលម្អ និងបំពេញនូវចន្លោះខ្វះខាតទាំងនោះឱ្យមានភាពប្រសើរឡើង ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង។ យ៉ាងណាមិញ បន្ទាប់ពីយើងខ្ញុំបានសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពី នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារួចមក ក្រុមយើងខ្ញុំបានរកឃើញនូវចំណុចខ្លាំងមួយចំនួនដូចជា៖

១. មានការលើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ឱ្យស្របតាមការវិវត្តនៃបរិបទធុរកិច្ច

២. អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ លើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធតាមរយៈការផ្តល់សេវាបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយគោលនយោបាយ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ។

៣. លើកកម្ពស់ការឆ្លើយតបរាល់ចម្ងល់ និងបញ្ហាផ្សេងៗរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ឱ្យមានការឯកភាពគ្នា។

៤. អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានផ្តល់សេវាប្រកបដោយគុណភាពតាមរយៈការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសេវាអ្នកជាប់ពន្ធ។

៥. អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ បានលើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូជាមួយវិស័យឯកជន និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធនានា។

៦. ការអនុវត្តកម្មវិធីចាប់បង្ខំ មានគោលការណ៍យុត្តិធម៌ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា ដោយមានប្រសិទ្ធិភាព និងមានភាពស្មើគ្នាចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ។

៧. មានបង្ហាញច្បាស់លាស់អំពីច្បាប់ ស្តីពីពន្ធកាត់ទុកឆ្នាំ២០២៣ ដែលមានភាពងាយស្រួលដល់អ្នកជាប់ពន្ធទាំងថ្មីទាំងចាស់អាចយល់ដឹងបន្ថែមទៀត។

៨. អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង ការប្រកាសពន្ធអាជីវកម្មតាមអនឡាញ ដែលបានជួយសម្រួលដល់អ្នកជាប់ពន្ធ និងការប្រមូលពន្ធបានឆាប់រហ័ស។

៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ

បន្ទាប់ពីមានគុណសម្បត្តិ គឺតែងតែមានគុណវិបត្តិនៅក្នុងនោះផងដែរ ចំណុចអសកម្មមួយចំនួននោះបានធ្វើឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ការប្រមូលពន្ធ ចំណុចអសកម្មទាំងនោះរួមមាន៖

១.ការប្រមូលប្រាក់ពន្ធបង់ចូលថវិកាជាតិនៅតែមានចន្លោះប្រហោង ដោយសារតែសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីពន្ធដារមួយចំនួននៅមានកម្រិតនៅឡើយ។

២. អ្នកជាប់ពន្ធមួយចំនួនតូចនៅតែមិនទាន់យល់ច្បាស់លាស់ពីកាតព្វកិច្ចបង់ពន្ធ ដោយពួកគេយល់ថាជាការខាតបង់ផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ទោះបីជាអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានពន្យល់ណែនាំឱ្យបានយល់ដឹងពីការបង់ពន្ធក៏ដោយ ដូច្នេះធ្វើឱ្យកើតមានការ គេចវេស និងការពន្យាពេលបង់ពន្ធ។

៣. មន្ត្រីពន្ធដារមួយចំនួនតូចមានសកម្មភាព ឥរិយាបថមិនសមរម្យ ដែលនាំឱ្យមានការប៉ះពាល់ដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ពន្ធដារ

៤. អំពើពុករលួយនៅក្នុងប្រព័ន្ធពន្ធដារត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថានៅតែមាន ហើយក៏ពិបាកកំណត់ និងសឹងតែមិនអាចរកឃើញ ដោយសារការស៊ីគ្រលំគ្នារវាងមន្ត្រីពន្ធដារ និងអ្នកជាប់ពន្ធកើតមានជាសម្ងាត់។

៥. គណនេយ្យករមួយចំនួន មិនមានជំនាញច្បាស់លាស់ពីការប្រកាសពន្ធដោយផ្ទាល់ និងតាមអនឡាញនៅឡើយ។

៦. គណនេយ្យករមួយចំនួន មិនទាន់យល់ដឹងច្បាស់ពីច្បាប់ពន្ធកាត់ទុកបានទូលំទូលាយនៅឡើយ។

ជំពូកទី៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

យោងតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទ **នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ** រួចមក យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា នៅក្នុងនីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការរិះរកផ្តួចផ្តើមដាក់ចេញនូវវិធានការដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក បង្កើននូវចំណូលថវិកាជាតិ។ ការបន្តពង្រឹងអនុវត្តគោលនយោបាយ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិស្តីពីពន្ធដារជាធរមាន តាមការអនុវត្តស្មើភាពចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីបង្កើនការប្រកួតប្រជែងស្មើភាព និងលើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធ តម្លាភាព ភាពងាយស្រួលក្នុងស្វែងយល់អំពីសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ក៏បានធ្វើឱ្យយើងយល់ដឹងពីមូលដ្ឋាននៃការគណនាពន្ធកាត់ទុកទៅតាមអត្រានីមួយៗ វិធីសាស្ត្រក្នុងការគណនា ព្រមទាំងទ្រឹស្តីដែលទាក់ទងនឹងពន្ធកាត់ទុកជាពិសេស ជាក់ស្តែងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានរៀបចំចងក្រងច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ពន្ធកាត់ទុក ឆ្នាំ២០២៣ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពច្បាប់នេះឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងការរីកចម្រើននៃសង្គមសេដ្ឋកិច្ច។

ការប្រមូលពន្ធកាត់ទុក ក៏ដូចជាប្រភេទពន្ធផ្សេងៗទៀត មិនមែនមានច្បាប់ពន្ធដារជាគោលហើយអាចប្រមូលបាននោះទេ គឺត្រូវតែមានផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រ និងនីតិវិធីឱ្យបានត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់។ ការដកពន្ធកាត់ទុក ពីបុគ្គលនិវាសជន និងអនិវាសជន តាមរយៈការទូទាត់ទៅលើសេវាកម្មផ្សេងៗនៅកម្ពុជា ដែលរដ្ឋប្រមូលបានចំណូលកាន់តែខ្ពស់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានខិតខំប្រឹងប្រែង និងយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះនីតិវិធីក្នុងប្រមូលពន្ធកាត់ទុកយ៉ាងណាក្តី ក៏នៅតែមានលេចចេញនូវបញ្ហាមួយចំនួនតូចដូចជា៖ មន្ត្រីពន្ធដារមួយចំនួនមានអំពើពុករលួយ ដោយការទទួលប្រាក់សំណូកពីបុគ្គលជាប់ពន្ធ ដើម្បីតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ក្នុងការធ្វើឯកសារក្លែងបន្លំរាយការណ៍ព័ត៌មានមិនពិតពីអ្នកជាប់ពន្ធទៅកាន់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ហើយក៏មានមន្ត្រីពន្ធដារមួយចំនួនតូចទៀតមានឥរិយាបថមិនសូវសមរម្យនៅក្នុងសកម្មភាពដកហូតពន្ធ ដែលជាផលប៉ះពាល់ដល់មុខមាត់របស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ពន្ធដារបានចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងអនុវត្តគោលនយោបាយក្នុងការកៀរគរចំណូលពន្ធ ឱ្យមានកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ និងបានដាក់ចេញនូវវិធានការថ្មីៗ ដើម្បីផ្តល់ជាភាពកាន់តែងាយស្រួល តាមរយៈការផ្តល់សេវាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ជូនអ្នកជាប់ពន្ធ កាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយលើការបំពេញកាតព្វកិច្ច ក៏ដូចជាក្នុង២០២០ កន្លងមកនេះ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ការប្រកាសពន្ធតាមប្រព័ន្ធអនឡាញ បានធ្វើឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធមានភាពងាយស្រួល ឆាប់រហ័ស ចំណេញពេលវេលា ធានាបាននូវតម្លាភាព និងទំនុកចិត្តខ្ពស់។

សរុបជារួមមកយើងឃើញថា ទោះបីជាមានចំណុចខ្វះខាតមួយចំនួនក៏ដោយ តែអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីធានាបាននូវនិរន្តភាពនៃការប្រមូលចំណូលពន្ធកាត់ទុកក្នុងស្រុក ឱ្យស្របតាមការកើនឡើងឥតឈប់ឈរនៃតម្រូវការថវិកាជាតិ ក៏ដូចជាការឆ្លើយតបទៅនឹងបរិការណ៍សង្គមសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល។ ជាក់ស្តែង លទ្ធផលដែលទទួលបានពេលបច្ចុប្បន្ននេះ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានប្រមូលចំណូលពន្ធចូលថវិកាជាតិមានកើនឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដែលសម្រេចបានតាមផែនការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលដាក់

ជូន នេះបានបញ្ជាក់ឱ្យយើងឃើញថា ពន្ធដារបានបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនបានយ៉ាងល្អ ជាមោទភាពមួយរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារដែលមិនភ្លេចខ្លួនក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ច និងបានធ្វើឱ្យកាន់តែមានភាពងាយស្រួល ទំនើប ជឿនលឿន ទាន់សម័យ។

៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍

ក្រោយពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទ នីតិវិធីនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដាររួចមក ក្រុមយើងខ្ញុំមានសំណូមពរមួយចំនួន ដើម្បីឱ្យការប្រមូលពន្ធកាត់ទុកមានតម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាពកាន់តែខ្ពស់ដូចខាងក្រោមៈ

១. ករណីមានការផ្លាស់ប្តូរ ឬកែប្រែនូវច្បាប់និងបទបញ្ញត្តិនៃពន្ធកាត់ទុក សូមធ្វើការផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ ជូនដំណឹងឱ្យដល់អ្នកជាប់ពន្ធ (និវាសជន អនិវាសជន) ទាំងថ្មីទាំងចាស់ឱ្យបានដឹងទាន់ពេល ជៀសវាងពួកគេអនុវត្តខុសច្បាប់នៃពន្ធ ឬប្រព្រឹត្តិកំហុសណាមួយដោយអចេតនា ហើយវាក៏អាចធ្វើឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ការប្រមូលពន្ធផងដែរ។

២. បន្តពង្រឹង អនុវត្ត ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយផ្តល់នូវចំណេះដឹងបន្ថែមពីពន្ធកាត់ទុក ដល់អ្នកជាប់ពន្ធទាំងឡាយឱ្យបានយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ កុំឱ្យមានការយល់ច្រឡំ ឬគេចវេសពីការបង់ពន្ធ តាមរយៈការបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលខ្លីៗ ឬធ្វើការផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធអ៊ិនធើណេតក្នុងបណ្តាញនៃពន្ធដារ ស្តីពីពន្ធកាត់ទុក ដើម្បីឱ្យមន្ត្រីងាយស្រួលក្នុងការប្រមូលពន្ធ និងផ្តល់ទំនុកចិត្តដល់អ្នកជាប់ពន្ធផងដែរ។

៣. សំណូមពរឱ្យអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេទេសបន្ថែមដល់មន្ត្រីពន្ធដារចំនួនដែលសមត្ថភាពនៅមានកម្រិត ឱ្យមានចំណេះជំនាញទាក់ទងទៅនឹង ទស្សនទានពន្ធដារ គោលនយោបាយពន្ធ ទំនាក់ទំនងពន្ធ ជាពិសេស គឺក្រមសីលធម៌មន្ត្រីពន្ធដារ។

៤. សំណូមពរឱ្យមានការចាត់វិធានការដាក់កំហិតដូចជា ការបញ្ឈប់ការងារ ឬដកឈ្មោះចេញពីក្រមខ័ណ្ឌដល់មន្ត្រីពន្ធដាររូបណាដែលប្រព្រឹត្តិអំពើពុករលួយ ការស៊ីសំណូកសូកប៉ាន់ជាមួយអ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីក្លែងបន្លំឯកសារ រាយការណ៍ព័ត៌មានមិនពិតដល់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ មានចេតនាមិនអនុវត្តតាមច្បាប់ពន្ធដារនិងក្រមសីលធម៌របស់មន្ត្រីពន្ធដារ ដែលធ្វើឱ្យមានផលប៉ះដល់ចំណូលពន្ធ។

៥. ផ្តល់នូវចំណេះដឹងបន្ថែមទាក់ទងនឹងការប្រកាសពន្ធតាមអនឡាញ ដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីឱ្យពួកគាត់កាន់តែមានងាយស្រួល និងចំណេញពេលវេលា។

ឯកសារយោង

១. អគ្គនាយដ្ឋានពន្ធដារ. (2023, May 16). ***ស្តីពីច្បាប់សារពើពន្ធ ពន្ធកាត់ទុក ឆ្នាំ២០២៣*** . ៨៤ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

២. បណ្ណាល័យគណៈកម្មធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖ ***សៀវភៅណែនាំស្តីពីពន្ធកាត់ទុក និវាសជន និងអនិវាសជន*** រៀបចំនិងបោះពុម្ពផ្សាយដោយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ឆ្នាំ២០១៣ ១៧ទំព័រ

៣. រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ឯក ពិសី, បូ ស្រីដែន, ថន សុគន្ធពេជ្រកន្និកា, ស្រស់ ធីតាវណ្ណ, ចេង លាប. (២០២២). ប្រធានបទ៖ *ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌទួលគោក.* សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី១៩ ជំនាញគណនេយ្យ នៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ ដា. ទំព័រទី៥. ភ្នំពេញ។

៤. រៀបរៀងដោយនិស្សិតឈ្មោះ ខាចាន់ វិច្ឆិកា, ជា ស៊ាវឈិញ, សួន ម៉ៅស្រីម៉ាច, ឈាង ឆៃយ៉ា. (២០២៣). ប្រធានបទ៖ *ដំណើរការនៃការប្រមូលពន្ធកាត់ទុករបស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌទួលគោក.* សាណារបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២០ ជំនាញគណនេយ្យ នៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. ៣៦ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

៥. សទ្ធានុក្រម ពន្ធដារ (ឆ្នាំ២០២២). *ពន្ធ.* នៅទំព័រទី១៣២។

៦. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. (២០២៤). *ច្បាប់ពន្ធដារកម្ពុជា.* បោះពុម្ពលើកទី១. ទំព័រទី៣. ភ្នំពេញ។

៧. វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា. (២០២៤). *ច្បាប់ពន្ធដារកម្ពុជា.* បោះពុម្ពលើកទី១ ទំព័រទី ៦០ - ៦១. ភ្នំពេញ។

៨. អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ. *ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ២០២៤-២០២៨.* ២៤ទំព័រ Retrieved July, 28 2025 from https://grd.sgs.gov.kh/home/wp-content/uploads/sites

៩. KHsearch. (2020, March 01). *ផលប៉ះពាល់ពីការយកពន្ធរបស់រដ្ឋចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធ.* Retrieved from ttps://www.khsearch.com/qna/29906

១០. ឯកសារផ្សេងៗ និងឯកសារស្រាវជ្រាវមួយចំនួនដកស្រង់នៅក្នុងបណ្ណាល័យ នៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា គណនេយ្យ

១១. អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ https://www.tax.gov.kh/km/ Website

ឧបសម្ព័ន្ធ

សៀវភៅច្បាប់ពន្ធដារកម្ពុជា(២០២៤)ដកស្រង់នៅក្នុងបណ្ណាល័យនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដារគណនេយ្យ

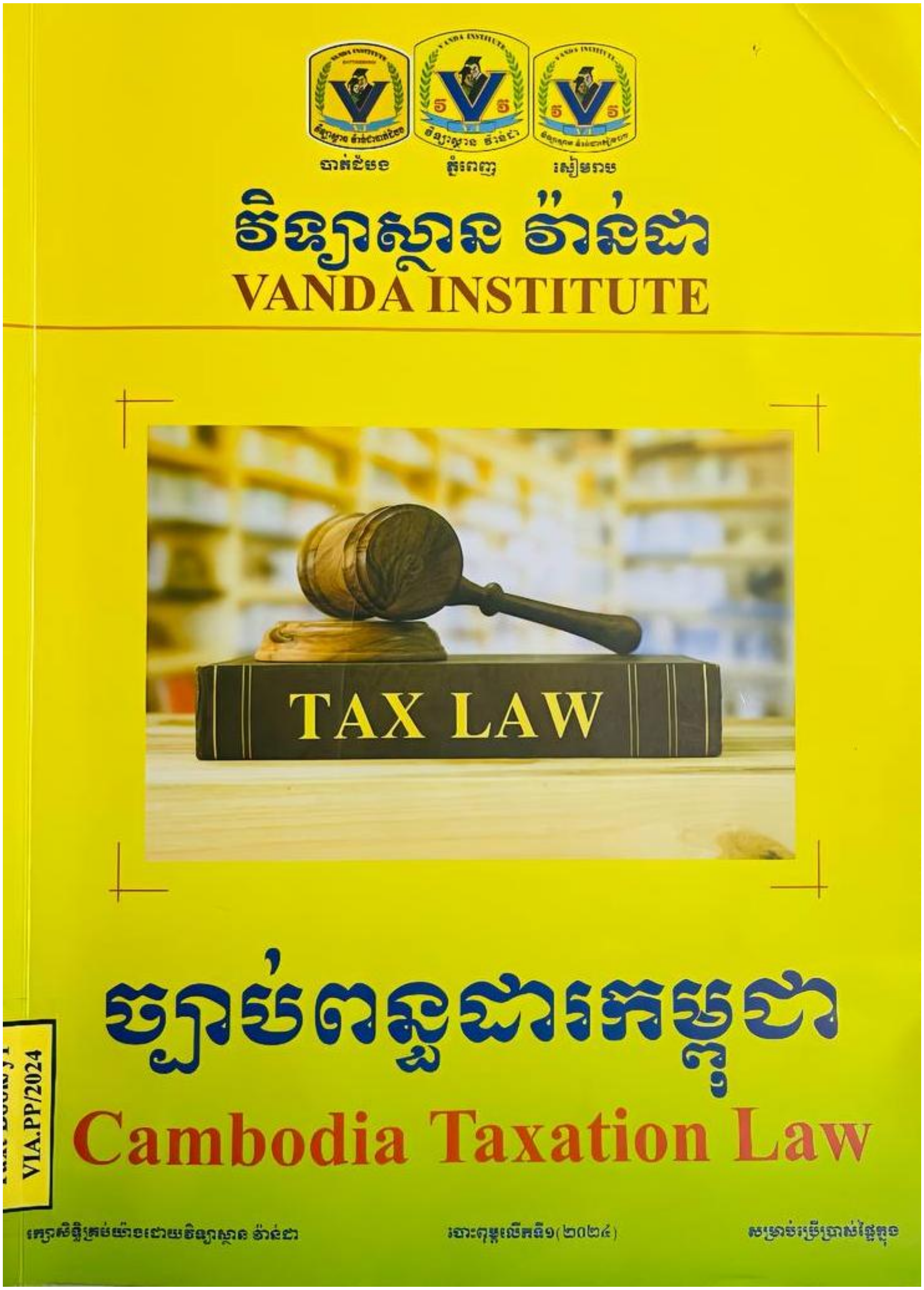

- សទ្ទានុក្រម ពន្ធដារ ឆ្នាំ២០២២ នៅទំព័រទី១៣២

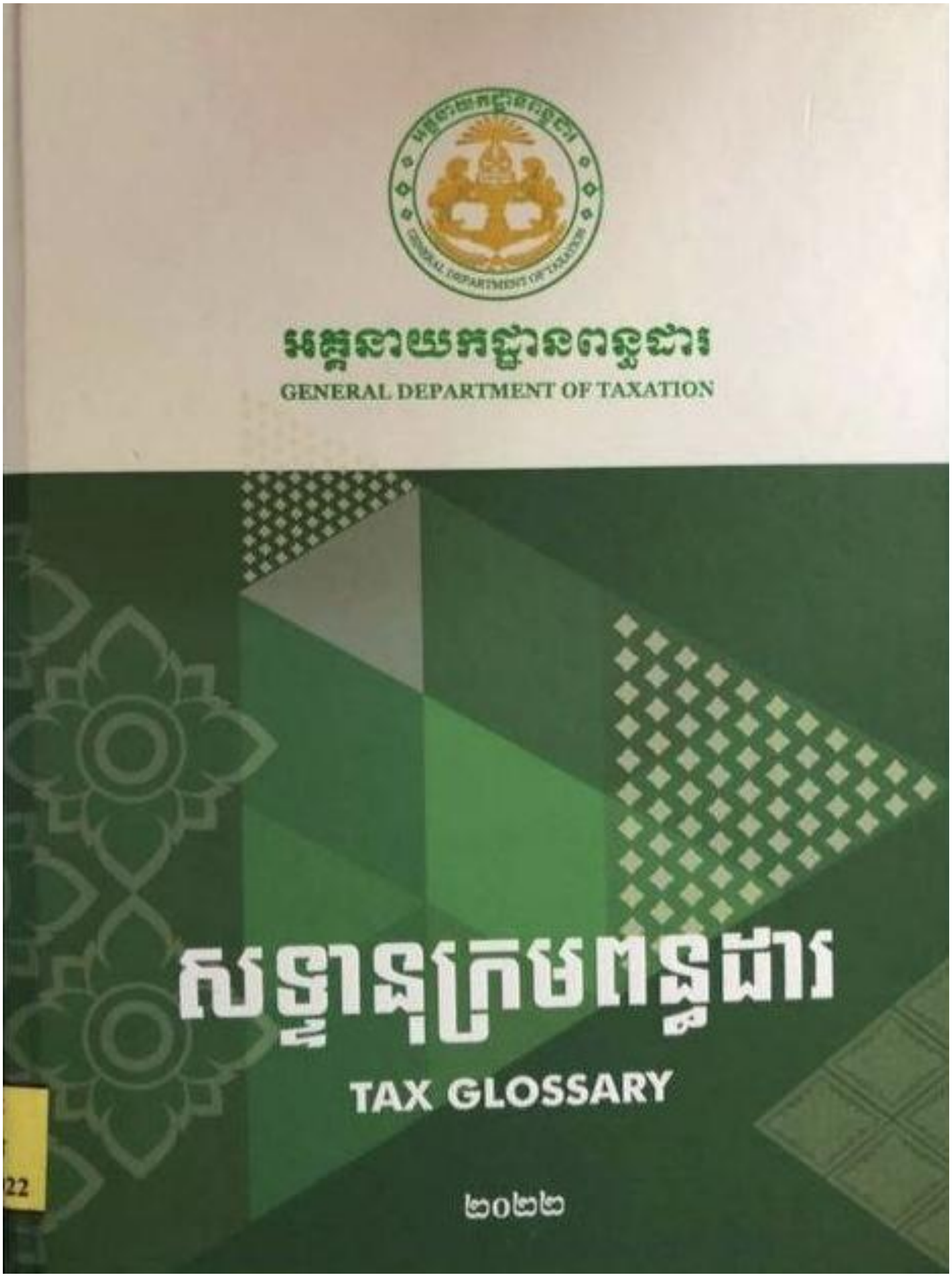

➢ ទម្រង់បែបបទពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដា

https://lawlibrarysite.wordpress.com/

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
MINISTRY OF ECONOMY AND FINANCE
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ
GENERAL DEPARTMENT OF TAXATION

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
KINGDOM OF CAMBODIA
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
NATION RELIGION KING

ទម្រង់ ១០១ / FORM 101

ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ
(របបស្វ័យប្រកាស)
APPLICATION FORM FOR TAX REGISTRATION
(SELF ASSESSMENT)

សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ / Tax official use only

លេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធ
Tax Identification Number (TIN) ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

សម្រាប់បិទបាកូដ/Stick bar code here!

I. ព័ត៌មានសហគ្រាស / ENTERPRISE INFORMATION

1. ព័ត៌មាននៃការស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ / INFORMATION FOR TAX REGISTRATION

ឈ្មោះសហគ្រាស
Name of enterprise

ឈ្មោះសហគ្រាសជាអក្សរឡាតាំង
Name of enterprise in Latin

ចុះបញ្ជីនៅ ☐ នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធធំ ☐ សាខាពន្ធដារ
Registered at — Department of Large Taxpayers — Tax Branch

ឆ្នាំជាប់ពន្ធរបស់សហគ្រាស — ចាប់ពី D D M M — ដល់ D D M M
Tax year for enterprise — Start date — End date

2. អាសយដ្ឋានទីចាត់ការសហគ្រាស / HEAD OFFICE ADDRESS

ផ្ទះលេខ/អគារ (House N°/Building) — ផ្លូវ (Street) — ភូមិ (Village)

ឃុំ/សង្កាត់ (Commune) — ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ (District) — ខេត្ត/រាជធានី (Province/City)

សារអេឡិកត្រូនិក (Email) — ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក (P.O. Box / Electronic mail box)

ទូរស័ព្ទចល័ត (Mobile phone) — ទូរស័ព្ទលើតុ (Office telephone) — ទូរសារ (Fax)

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by enterprise or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ (Owned) តើទីចាត់ការសហគ្រាសនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this head office address have property identification number (PIN)? ☐ គ្មាន (No) ☐ មាន (Yes)

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

☐ ជួល (Rent) សូមបញ្ជាក់ថ្លៃឈ្នួល/១ខែ (please state rental fee/month) ; តើទីចាត់ការសហគ្រាសដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this rental head office have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន (No) ☐ មាន (Yes) បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ please fill property identification number (PIN) ▶ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

3. អាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើម / MAIN BUSINESS ADDRESS

តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមដូចអាសយដ្ឋានទីចាត់ការសហគ្រាសខាងលើដែរឬទេ?
Is your main business address same as your head office address?

☐ ដូច (Yes) ▶ បើដូច ពុំចាំបាច់បំពេញព័ត៌មានខាងក្រោមទេ — If Yes, no need to fill any information below

☐ មិនដូច (No) ▶ បើមិនដូច សូមបំពេញបន្ថែមខាងក្រោម — If No, please fill information below

ផ្ទះលេខ/អគារ (House N°/Building) — ផ្លូវ (Street) — ភូមិ (Village)

ឃុំ/សង្កាត់ (Commune) — ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ (District) — ខេត្ត/រាជធានី (Province/City)

សារអេឡិកត្រូនិក (Email) — ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក (P.O. Box / Electronic mail box)

ទូរស័ព្ទចល័ត (Mobile phone) — ទូរស័ព្ទលើតុ (Office telephone) — ទូរសារ (Fax)

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by entreprise or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ (Owned) តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does your main business address have property identification number (PIN)? ☐ គ្មាន (No) ☐ មាន (Yes)

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

☐ ជួល (Rent) សូមបញ្ជាក់ថ្លៃឈ្នួល/១ខែ (please state rental fee/month) ; តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this rental main business address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន (No) ☐ មាន (Yes) បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Regform_101_V1_1

4. ឯកសារចុះបញ្ជីចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ / DOCUMENTS ISSUED BY MINISTRY OF COMMERCE OR OTHER MINISTRIES/ INSTITUTIONS

ឈ្មោះស្ថាប័ន
Name of institution

លេខចុះបញ្ជី
Registration N°

កាលបរិច្ឆេទ
Date of registration
D D M M Y Y Y Y

5. ទ្រង់ទ្រាយសហគ្រាស / FORMS OF BUSINESS

☐ សហគ្រាសឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត
Single member private limited company

☐ សាខាក្រុមហ៊ុនបរទេស
Foreign company's branch

☐ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទូទៅ
Partnership

☐ ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត
Private limited company

☐ ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត
Public limited company

☐ ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត
Limited partnership

☐ សហគ្រាសឯកបុគ្គល
Sole proprietorship

☐ ការិយាល័យតំណាង
Representative office

☐ សហគ្រាសរដ្ឋ
State owned company

☐ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
Non governmental organization

☐ ក្រុមហ៊ុនចម្រុះ
Joint venture company

☐ សហគ្រាសសាធារណៈ
Public company

☐ ទ្រង់ទ្រាយដទៃទៀត សូមបញ្ជាក់
Other forms of business Please specify

6. សកម្មភាពអាជីវកម្ម / BUSINESS ACTIVITIES

សកម្មភាពអាជីវកម្មចម្បង
Main business activities

សកម្មភាពអាជីវកម្មចម្បងជាភាសាអង់គ្លេស
Main business activities in English

សកម្មភាពអាជីវកម្មបន្ទាប់បន្សំ
Additional business activities

សកម្មភាពអាជីវកម្មបន្ទាប់បន្សំជាភាសាអង់គ្លេស
Additional business activities in English

7. ព័ត៌មានស្តីពីនិយោជិត / EMPLOYEE INFORMATION

ចំនួននិយោជិត
Number of employees

ប្រាក់ខែសរុប
Total salary

8. ព័ត៌មានអំពីគណនីធនាគារ / BANK ACCOUNT INFORMATION

ឈ្មោះធនាគារ
Name of bank

ឈ្មោះគណនី
Account name

លេខគណនី
Account number

តើលោកអ្នកមានព័ត៌មានស្តីពីគណនីធនាគារលើសពីមួយឬទេ?
Do you have other bank account information?
☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes ▶ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-A
If Yes, please fill additional information in form 101-A

9. ពន្ធប៉ាតង់ / PATENT TAX

ខ្ញុំបាទ / នាងខ្ញុំស្នើសុំប្រកាសបង់ពន្ធប៉ាតង់ប្រចាំឆ្នាំ Y Y Y Y
I apply for patent tax payment for the year of

ចំនួនសកម្មភាពអាជីវកម្ម
Numbers of business activities

ប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់ក្នុង១សកម្មភាព ៛
Amount of patent tax per business activity

ទឹកប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់សរុបចំនួន ៛
Total amount of patent tax

10. ពន្ធប្រថាប់ត្រា / REGISTRATION TAX

ខ្ញុំបាទ / នាងខ្ញុំស្នើសុំប្រកាសបង់ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន ៛
I apply for paying registration tax with amount of

11. ផ្លាកយីហោ / ផ្លាកផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម / COMPANY SIGNS / BUSINESS BILLBOARDS

តើសហគ្រាសលោកអ្នកបានលើកផ្លាកយីហោឬនៅ?
Does your enterprise tag with business sign/billboard?
☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes ▶ បើមាន សូមបំពេញឈ្មោះផ្លាកយីហោខាងក្រោម
If Yes, Please fill business sign/billboard below

Regform_101_V1_1

II. ព័ត៌មានម្ចាស់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S INFORMATION

1. ព័ត៌មានស្ដីពីម្ចាស់ភាគហ៊ុន /SHAREHOLDER'S INFORMATION

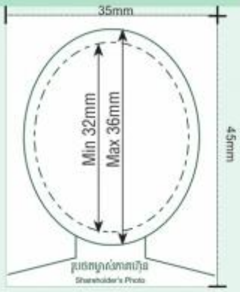

☐ សម្រាប់រូបវន្តបុគ្គល / PHYSICAL PERSON

ឈ្មោះ Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង Name in Latin

សញ្ជាតិ Nationality | តួនាទី Position

ភាគរយនៃហ៊ុន Percentage of share % | ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត Date of birth D D M M Y Y Y Y

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ Identification card number ☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន Passport number

☐ សម្រាប់នីតិបុគ្គល / LEGAL PERSON

ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន Name of company

ឈ្មោះក្រុមហ៊ុនជាអក្សរឡាតាំង Name of company in Latin

លេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធ Tax identification number (TIN) | ភាគរយនៃហ៊ុន Percentage of share %

2. អាសយដ្ឋានម្ចាស់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S ADDRESS

សូមជ្រើសរើស Please choose ☐ រូបវន្តបុគ្គល / PHYSICAL PERSON ☐ នីតិបុគ្គល / LEGAL PERSON

ផ្ទះលេខ/អគារ House N°/Building | ផ្លូវ Street | ភូមិ Village

ឃុំ/សង្កាត់ Commune | ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ District | ខេត្ត/រាជធានី Province/City

សារអេឡិចត្រូនិក Email | ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិចត្រូនិក P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត Mobile phone | ទូរស័ព្ទលើតុ Office telephone | ទូរសារ Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់ភាគហ៊ុនផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by shareholder or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ Owned — តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this above address have property identification number (PIN) ? ☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶

☐ ជួល Rent — សូមបញ្ជាក់ថ្លៃឈ្នួល/១ខែ please state rental fee/month ៛ — តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this rental address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes — បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶

តើសហគ្រាសរបស់លោកអ្នកមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនលើសពីមួយឬទេ? Does your enterprise have more than one shareholder ? ☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes ▶ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-B If Yes, please fill additional information in form 101-B

3. ព័ត៌មានស្ដីពីអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គល / COMPANY REPRESENTATIVE INFORMATION FOR LEGAL PERSON

ឈ្មោះ Name | ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង Name in Latin

តួនាទី Position | ប្រាក់បៀវត្សរ៍ ឬ កម្រៃ Salary/Fee ៛/ខែ

សញ្ជាតិ Nationality | ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត Date of birth D D M M Y Y Y Y

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ Identification card number ☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន Passport number

ផ្ទះលេខ/អគារ House N°/Building | ផ្លូវ Street | ភូមិ Village

ឃុំ/សង្កាត់ Commune | ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ District | ខេត្ត/រាជធានី Province/City

សារអេឡិចត្រូនិក Email | ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិចត្រូនិក P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត Mobile phone | ទូរស័ព្ទលើតុ Office telephone | ទូរសារ Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកតំណាងផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by representative or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ Owned — តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this above address have property identification number (PIN) ? ☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶

☐ ជួល Rent — សូមបញ្ជាក់ថ្លៃឈ្នួល/១ខែ please state rental fee/month ៛ — តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? Does this rental address have property identification number (PIN) ?

☐ គ្មាន No ☐ មាន Yes — បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶

Reform_101_V1_1

III. ព័ត៌មានស្ដីពីសាខាសហគ្រាស / COMPANY BRANCH INFORMATION

តើសហគ្រាសរបស់លោកអ្នកមានសាខាដែរឬទេ? / Does your enterprise have any branches? ☐ គ្មាន / No ☐ មាន / Yes ▶ បើមានសូមបំពេញបន្ថែមខាងក្រោម / If Yes, please fill below

1. ☐ សាខា / BRANCHES

ឈ្មោះ / Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង / Name in Latin

សកម្មភាពអាជីវកម្ម / Business activities

ផ្ទះលេខ/អគារ / House N°/Building — ផ្លូវ / Street — ភូមិ / Village

ឃុំ/សង្កាត់ / Commune — ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ / District — ខេត្ត/រាជធានី / Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក / Email — ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក / P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត / Mobile phone — ទូរស័ព្ទលើតុ / Office telephone — ទូរសារ / Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើជាកម្មសិទ្ធិរបស់សាខាសហគ្រាស ឬជួល? / Is the property of this above address owned by company or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ / Owned — តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? / Does this above address have property identification number (PIN) ? ☐ គ្មាន / No ☐ មាន / Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ / If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

☐ ជួល / Rent — សូមបញ្ជាក់ថ្លៃឈ្នួល/១ខែ / please state rental fee/month ៛ — តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ? / Does this rental address have property identification number (PIN) ?

☐ គ្មាន / No ☐ មាន / Yes — បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ / If Yes, please fill property identification number (PIN) ▶ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

ឈ្មោះអ្នកគ្រប់គ្រងសាខា / Name of branch manager

ឈ្មោះអ្នកគ្រប់គ្រងសាខាជាអក្សរឡាតាំង / Name of branch manager in Latin

តើលោកអ្នកមានសាខា ឬឃ្លាំងស្តុកទំនិញ លើសពីមួយឬទេ? / Do you have other company branches or warehouse ? ☐ គ្មាន / No ☐ មាន / Yes ▶ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-C / If Yes, please fill additional information in form 101-C

IV. ការប៉ាន់ស្មានផលរបរ / ESTIMATION OF TURNOVER

1. កាលបរិច្ឆេទធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាដំបូង / Date of first supplies of goods or services: D D M M Y Y Y Y

ផលរបរនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Turnover of supplies of goods or services in	A	៣ ខែកន្លងមក The last 3 months	៛
	B	១២ ខែកន្លងមក The last 12 months	៛
ប៉ាន់ស្មានផលរបរនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Anticipated turnover of supplies of goods or services in	C	៣ ខែខាងមុខ The next 3 months	៛
	D	១២ ខែខាងមុខ The next 12 months	៛

សេចក្ដីប្រកាស / DECLARATION

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមធានាថារាល់ឯកសារ និងព័ត៌មានដែលបានបំពេញខាងលើ និងភ្ជាប់នៅក្នុងពាក្យស្នើសុំនេះពិតជាត្រឹមត្រូវ។
I declare that the information provided in this application including all attachments is true and correct.

កាលបរិច្ឆេទ / Date: D D M M Y Y Y Y

ហត្ថលេខានិងត្រា / Signature and stamp

ឈ្មោះ / Name

តួនាទី / Position

លេខទូរស័ព្ទ / Telephone N°

សំណុំឯកសារភ្ជាប់ ATTACHMENT CHECK-LIST

សម្គាល់៖ ចំពោះសំណុំឯកសារភ្ជាប់ទាំងអស់ដែលជាច្បាប់ថតចម្លងត្រូវមានការបញ្ជាក់ពីមន្ត្រីពន្ធដារមានសមត្ថកិច្ច ឬពី ក្រសួង ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ។
Note: All copied documents attached must be certified by tax official in charge or by other ministries/ institutions.

1- ☐	លិខិតបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជីដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ Documents issued by ministry of commerce or other ministries/ institutions	ច្បាប់ដើម Original
2- ☐	លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន (សហគ្រាសនីតិបុគ្គល) Company's memorandum and articles of association	ច្បាប់ដើម Original
3- ☐	លិខិតបញ្ជាក់ការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារ Bank certified letter of capital deposit	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy
4- ☐	អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឬលិខិតឆ្លងដែន Cambodian identification card or passport	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy
5- ☐	សៀវភៅគ្រួសារ ឬសៀវភៅស្នាក់នៅ Family record book or residence book	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy
6- ☐	លិខិតបញ្ជាក់ការស្នាក់នៅ ដែលចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច (សម្រាប់ជនបរទេស) Residency letters issued by local authority	ច្បាប់ដើម Original
7- ☐	រូបថតបច្ចុប្បន្នដែលមានទំហំ ៣៥ X៤៥ មីលីម៉ែត្រ ចំនួន ០១សន្លឹក របស់អភិបាល ម្ចាស់ភាគហ៊ុន បណ្ណាធិការ អ្នកតំណាង ដែលមានការបញ្ជាក់ឈ្មោះម្ចាស់រូបថត និងចុះហត្ថលេខាទទួលខុសត្រូវដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល A current photo with size 35 x 45 mm of board of directors, shareholders or representatives certified by chairperson of board of directors	ច្បាប់ដើម Original
8- ☐	ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ទីតាំង ឬកិច្ចសន្យាជួលទីតាំងប្រកបអាជីវកម្ម Certificate of title or location rental contract	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy
9- ☐	លិខិតបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ ឬព័ត៌មានអចលនទ្រព្យ (ប្រសិនបើមាន) Property tax return or invoices (If any)	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy
10- ☐	វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីរបស់គណៈកម្មាធិការវិនិយោគកម្ពុជា ឬគណៈកម្មាធិការតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសកម្ពុជា ឬអនុគណៈកម្មាធិការវិនិយោគរាជធានី-ខេត្ត (សម្រាប់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់) Certificate issued by Cambodia investment board or special economic zone board or sub-commitee on investment of the provinces-municipalities (Qualified Investment Projects) QIP	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy
11- ☐	អាជ្ញាប័ណ្ណដែលចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច (ប្រសិនបើមាន) Letter issued by competent ministries or institutions (if any)	ច្បាប់ថតចម្លង Certified copy

កាលបរិច្ឆេទ Date D D M M Y Y Y Y

ហត្ថលេខានិងត្រា
Signature and stamp

ឈ្មោះ Name

តួនាទី Position

លេខទូរស័ព្ទ Telephone N°

សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ TAX OFFICIAL USE ONLY

1. តើសហគ្រាសនេះចុះបញ្ជីដោយស្ម័គ្រចិត្តឬដោយឯកតោភាគី?
Does this enterprise apply for voluntary or unilateral registration?

☐ ស្ម័គ្រចិត្ត Voluntary ☐ ឯកតោភាគី Unilateral

2. តើសហគ្រាសនេះស្នើសុំចុះបញ្ជីមុនពេលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា?
Does this enterprise applying for registration prior to make supplies of goods and services?

☐ បាទ/ចាស Yes ☐ ទេ No

3- ☐ បានពិនិត្យ ផ្ទៀងផ្ទាត់ឯកសារភ្ជាប់ត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ចំនួន
Checked and verified all documents attached

4- ☐ បានស្កេនស្រាមដៃ និងថតរូប ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ឬម្ចាស់សហគ្រាស ឬប្រធានអង្គការ
Chairperson of the board of directors, enterprise owners or director of organization's fingers scanned and photo sessions

5- ☐ តើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងអ្នកតំណាងដែលចុះបញ្ជីថ្មីនេះមានបំណុលពន្ធដារដែរឬទេ?
Do/does chairperson of the board of directors, owners or shareholders and representatives of this new registered enterprise have tax arrears?

☐ គ្មាន No ☐ មាន បើមានសូមបំពេញព័ត៌មានខាងក្រោម Yes If Yes, please fill information below

ឈ្មោះអ្នកមានបំណុល Name	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន Name of enterprise	ទឹកប្រាក់បំណុល Amount
		៛
		៛
		៛

សម្គាល់៖ ប្រសិនបើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងអ្នកតំណាង មានព័ត៌មានបំណុលច្រើនជាងនេះសូមបំពេញព័ត៌មានក្នុងឯកសារផ្សេងបន្ថែម។

កាលបរិច្ឆេទ Date D D M M Y Y Y Y

យោបល់ផ្សេងៗ Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកបំណុល
Tax official in charge

លេខសម្គាល់មន្ត្រី
ID number

កាលបរិច្ឆេទ Date D D M M Y Y Y Y

យោបល់ផ្សេងៗ Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុក
Tax official in charge

លេខសម្គាល់មន្ត្រី
ID number

6- ☐ ប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវបង់
Tax to be paid

6-1 ☐ ប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់ Patent tax amount ៛

\+

6-2 ☐ ប្រាក់ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន Amount of registration tax ៛

\+

6-3 ☐ ប្រាក់ពិន័យ និងការប្រាក់ Amount of penalties and interest ៛

=

ទឹកប្រាក់ពន្ធសរុបបានទទួល Total amount received	៛
លេខគណនីធនាគារត្រូវបង់ចូល Account number	
ឈ្មោះធនាគារ Bank name	
លេខប្រតិបត្តិការបង់ប្រាក់/វិក្កយបត្រទទួលប្រាក់ Payment transaction / invoice number	

7- ☐ កម្រៃសេវាចុះបញ្ជី Registration fees ☐ កម្រៃសេវាធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព Update fees

ទឹកប្រាក់បានទទួល Total amount received	៛
លេខគណនីធនាគារត្រូវបង់ចូល Account number	
ឈ្មោះធនាគារ Bank name	
លេខប្រតិបត្តិការបង់ប្រាក់/វិក្កយបត្រទទួលប្រាក់ Payment transaction / invoice number	

កាលបរិច្ឆេទ Date D D M M Y Y Y Y

យោបល់ផ្សេងៗ Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីផ្ទៀងផ្ទាត់
Verifying official

លេខសម្គាល់មន្ត្រី
ID number

➢ ទម្រង់បែបបទលិខិតប្រកាសពន្ធកាត់ទុក

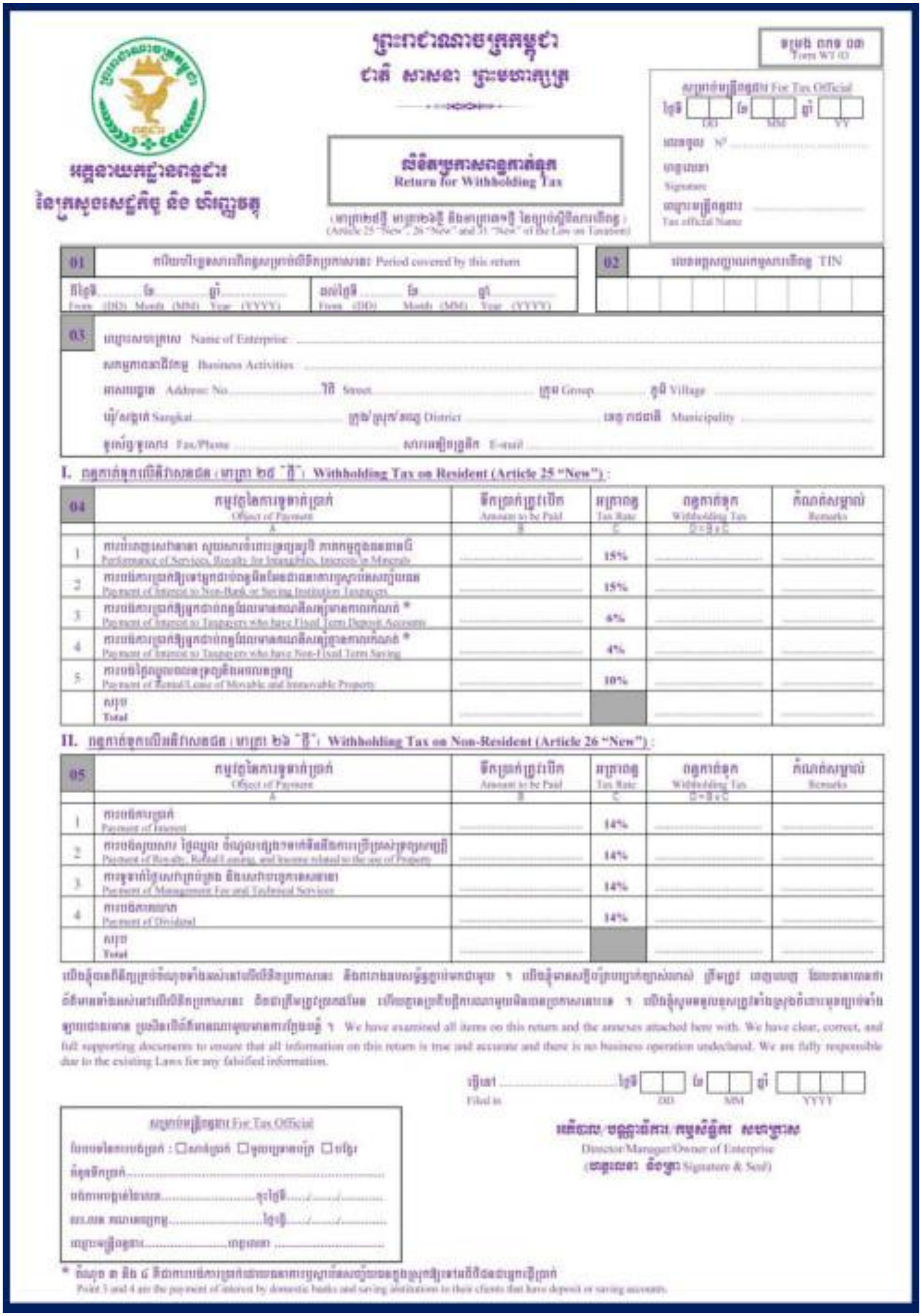

Form WT 03

For Tax Official

Return for Withholding Tax

(Article 25 "New", 26 "New" and 31 "New" of the Law on Taxation)

01	Period covered by this return	02	TIN
	From (DD) Month (MM) Year (YYYY) — To (DD) Month (MM) Year (YYYY)		

03 Name of Enterprise ......

Business Activities ......

Address: No. ...... Street ...... Group ...... Village ......

Sangkat ...... District ...... Municipality ......

Fax/Phone ...... E-mail ......

I. Withholding Tax on Resident (Article 25 "New"):

04	Object of Payment (A)	Amount to be Paid (B)	Tax Rate (C)	Withholding Tax (D = B x C)	Remarks
1	Performance of Services, Royalty for Intangibles, Interests in Minerals		15%		
2	Payment of Interest to Non-Bank or Saving Institution Taxpayers		15%		
3	Payment of Interest to Taxpayers who have Fixed Term Deposit Accounts *		6%		
4	Payment of Interest to Taxpayers who have Non-Fixed Term Saving *		4%		
5	Payment of Rental/Lease of Movable and Immovable Property		10%		
	Total				

II. Withholding Tax on Non-Resident (Article 26 "New"):

05	Object of Payment (A)	Amount to be Paid (B)	Tax Rate (C)	Withholding Tax (D = B x C)	Remarks
1	Payment of Interest		14%		
2	Payment of Royalty, Rental/Leasing, and Income related to the use of Property		14%		
3	Payment of Management Fee and Technical Services		14%		
4	Payment of Dividend		14%		
	Total				

We have examined all items on this return and the annexes attached here with. We have clear, correct, and full supporting documents to ensure that all information on this return is true and accurate and there is no business operation undeclared. We are fully responsible due to the existing Laws for any falsified information.

Filed in ...... DD MM YYYY

For Tax Official

Director/Manager/Owner of Enterprise

(Signature & Seal)

* Point 3 and 4 are the payment of interest by domestic banks and saving institutions to their clients that have deposit or saving accounts.

តារាងលម្អិតអំពីពន្ធកាត់ទុកចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន Details on the Withholding Tax on Resident Taxpayers :

ល.រ No.	ឈ្មោះអ្នកទទួលប្រាក់ Name of Recipients	កម្មវត្ថុនៃការទូទាត់ប្រាក់ Object of Payment	លេខវិក្កយបត្រ Invoice/Payment Note	ទឹកប្រាក់ត្រូវបើកមុនការកាត់ទុក Amount Before Tax Withheld	អត្រាពន្ធ Tax Rate	ពន្ធកាត់ទុក Withholding Tax
A	B	c	D	E	F	G = E x F

តារាងលម្អិតអំពីពន្ធកាត់ទុកចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន Details on the Withholding Tax on Non-Resident Taxpayers :

ល.រ No.	ឈ្មោះអ្នកទទួលប្រាក់ Name of Recipients	កម្មវត្ថុនៃការទូទាត់ប្រាក់ Object of Payment	លេខវិក្កយបត្រ Invoice/Payment Note	ទឹកប្រាក់ត្រូវបើកមុនការកាត់ទុក Amount Before Tax Withheld	អត្រាពន្ធ ១៤% Tax Rate 14%	ពន្ធកាត់ទុក Withholding Tax
A	B	c	D	E	F	G = E x F

កំណត់សម្គាល់ : ប្រសិនបើសន្លឹកមិនគ្រប់ សូមភ្ជាប់ជាមួយក្រដាសដោយឡែក ។

Notes : Use separate sheets if the space is insufficient.